

NACIONALIZMAS IR LIETUVA

(Pranešimas Pasaulio lietuvių tautininkų kongrese "Pasaulio lietuvių tauta Lietuva")

Inž. Jaunutis Nasvytis

Buvo tai gal prieš keliolika metų, Amerikoje. Į mano gyvenamo miesto gana žymią medicinos kliniką atvyko iš Lietuvos gydytojas ilgesnei praktikai. Vieną vakarą aš vežiau jį pažiūrėti amerikoniško profesionalų krepšinio, o bevažiudami kalbėjomės, daugiausia apie Lietuvą. Mes čia bijomės, kad Lietuva per tiek daug pavergties metų, gali būti labai surusinta, kalbėjau. Čia visai nėra ko bijoti, sakė mano svečias. Koks skirtumas kokia kalba žmogus kalba, svarbu, kad jis būtų patenkintas ir laimingas. Juk visi esame gimę jokios kalbos nemokėdami.

Pajutau, kaip mūsų pasaulėžiūros skiriasi. Mano stiprus tautinis įsūsimas sakė, kad lietuvių tauta yra pavojuje, mano bendri keleiviai, nežinau ar iš įsitikinimo, ar dėlto, kad taip reikia pagal okupanto primestą internacionalizmo teoriją, atrodė, kad rūpintis savo mažos tautos reikalais yra beveik nusikalstamai bereikalinga.

Dabar, kai Lietuvos valdžia yra daugiau ar mažiau rankose žmonių, anksčiau

aktyviai dalyvavusių okupuotos Lietuvos administracijoje, pravartu pažiūrėti į nacionalizmą per mūsų tautinės ideologijos akinius ir pasamprotauti, ar nacionalizmas bus varomoji jėga, dabar tik besiformuojančioje ateities Lietuvoje. Čia aš galvoju, kad dabartinė situacija Lietuvoje yra laikina, kad darbiečiai pasivadinę buvę valdžioje žmonės susiorganizavo į ideologiniai neaiškiai apibrėžtą grupę, norėdami tik išlikti valdžioje. Laikui bėgant jie išsivaikščios jiems patraukliausiomis politinėmis kryptimis. Kai kurie priėmė tikrą komunistų, kiti – prie tradiciniai ir istoriniai nusistovėjusių Lietuvos politinių srovių. Šiuo metu Lietuvoje priskaitom keliasdešimt partijų. Visą tą politinį košmarą laikas išlygins. Ir kai kalbame apie ateities Lietuvą, aš turiu galvoje politinę prasmę sunormalėjusią Lietuvą.

Man buvo padaryta pastaba, kad mano pranešimo tema yra mažų mažiausia kontraversiška. Nacionalizmas skamba per daug pana-

šiai į nacionalsocializmą, nacizmą. Pati nuodėmingiausia XX amžiaus apraiška!

Kaip tik dėlto ir pasirinkau tokią temą, apginti tikro nacionalizmo pobūdį ir tikslus, nemišyti jo su pasibaisėjimą keliančiais 20 amžiaus iškrypimais.

Tarptautinėje plotmėje nacionalizmas yra aptariamas kaip galvojimas, kad pagrindinis asmens lojalumas turi būti jo tautai. Nors prisišimas prie gimtos žemės, tėvų tradicijų, religinių įsitikinimų ir pripratimas paklusti teritoriniams autoritetams – valdžiai yra būdingas per visą žmonijos istoriją, aštuoniolikto šimtmečio pabaigoje į paviršių iškilo pripažintas požiūris, kad pagrindinis ir pats svarbiausias veiksnys, formuojantis žmonių viešo ir privataus gyvenimo sandėrį, yra nacionalizmas.

Taigi, nacionalizmas yra gana naujoviškas judėjimas. Nežiūrint trumpo amžiaus, jo dinamiškas veržimasis tapti viską lemiančiu veiksmu, jam prisegė kažkokią nekinatamumo etiketę, arba mažiausiai, labai seną istorinę esmę. 18 šimtmečio pradžioje anglų filosofas John Bolingbroke pradėjo skelbti, kad tautos yra sukurtos įdiegti žmogaus

(Nukelta į 4 psl.)

LR Nuolatinė Misija prie JT praneša

Ambasadorius O. Jusys kartu su LR URM Tarptautinių sutarčių skyriaus vedėju D. Jurgelevičium dalyvavo JT valstybių – narių užsienio reikalų ministerijų teisės departamentų direktorių ir teisės patarėjų susitikime, taip pat Šeštam komitete svarstant International Law Commission kasmetinį raportą. O. Jusys ir D. Jurgelevičius susitiko su Skandinavijos šalių URM teisės patarėjais ir su JT teisės patarėju H. Correl.

Toliau vyko konsultacijos tarp trijų Baltijos valstybių dėl bendros veiklos Generalinės Asamblėjos svarstymuose dėl svetimos kariuomenės išvedimo iš Baltijos šalių ir su tuo susijusių regioninio saugumo klausimų. Baltijos delegacijos siekia iki lapkričio pirmos savaitės suderinti rezoliucijos projektą, kurį galės siūlyti Asamblėjos tvirtinimui. Lietuvos delegacijai pasitarimuose atstovauja misijos patarėjas D. Sužiedėlis.

Vyko JT Socialinio vystymosi konferencijos paruošiamoji sesija, kurios darbe dalyvavo Misijos patarėja G. Damušytė. Sesija toliau derino konferencijos, įvyksiančios 1995 m. kovo mėn. Kopenhagoje, veiksmo planą ir konferencijos deklaraciją.

Amb. O. Jusys dalyvavo Italijos Ambasadoriaus P. Fulci organizuotame darbiname susitikime su naujais JT O atvykusiais ambasadoriais JT Saugumo tarybos reformavimo klausimais.

Generalinė Asamblėja didele balsų dauguma priėmė rezoliuciją, reikalaujančią netaikyti ekonominių sankcijų

Kubai. Prieš rezoliuciją balsavo tik JAV ir Izraelis. Baltijos valstybės, kaip ir daugelis Vidurio Europos šalių, balsavime susilaikė.

LR dalyvavo Vokietijos sušauktose konsultacijose dėl ES-gos plenarinės rezoliucijos, siekiant sustiprinti JT koordinacinę rolę deminavimo operacijų pagalbos srityje. LR, kaip ir praėjusiais metais, yra šios rezoliucijos kopsponsorė.

Misijos patarėjas D. Sužiedėlis kartu su atstovais iš Latvijos ir Estijos Misijų susitiko su JT Sekretoriato atstovu, atsakingu už personalo samdymą ir bendrąją personalo politiką JT-ose. Pasitarime kalbėtasi apie galimas pastangas didinti Baltijos šalių piliečių priėmimą į JT Tarptautinę civilinę tarnybą.

Įvyko GODOS (demokratiškai orientuotų valstybių) savaitinis pasitarimas Pirmojo komiteto klausimais, kuriame buvo derinamos valstybių pozicijos tarptautinio saugumo ir nusiginklavimo klausimais. Lietuvos delegacijai pasitarimuose atstovauja Misijos patarėja G. Damušytė. Tą pačią dieną dalyvauta Švedijos delegacijos atskirai sušauktame Baltijos valstybių ir Šiaurės šalių Pirmojo komiteto atstovų darbiname posėdyje.

Misiją aplankė LR Prekybos ir Pramonės M-jos patarėjas V. Šakalys, dalyvavęs JT prekybos konferencijoje Columbus, Ohio valstijoje. Jis painformavo ambasadorių apie konferencijos apimtį ir rezultatus.

SUKAKTYS, KURIŲ NEMINIME...

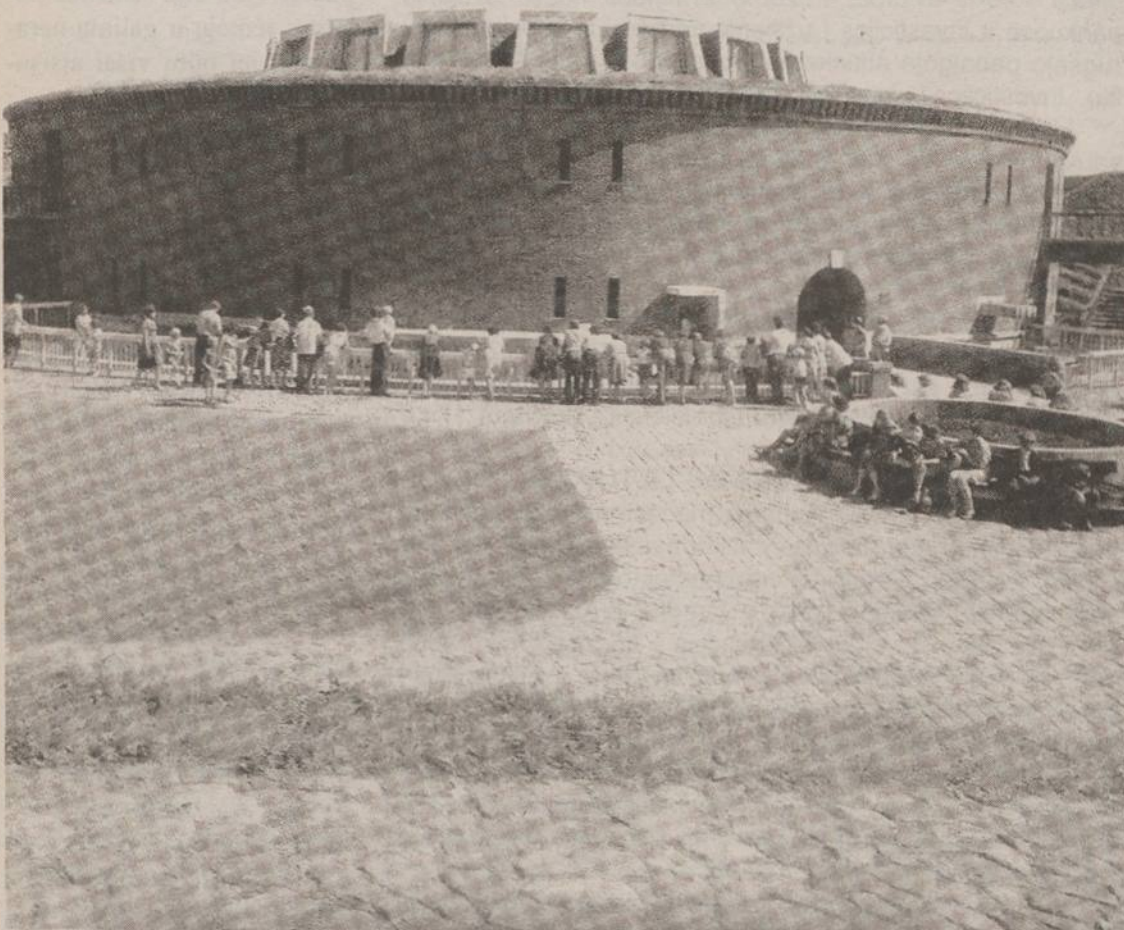
Antanas Dundzila

Man nepatinka sukaktys vien sukakčių vardan, vien kad sukako kokio nors įvykio apvalus ar kad ir kampuotas metų skaičius. Tai tuštybė: įvykio prisiminimą privalo diktuoti jo svarba, bet ne praslinkęs metų skaičius. Taip pat atkreipsiu jūsų dėmesį, kad yra sukakčių, kurių neminime. Kai kurių jų neminime sąmoningai, kartais jų neminime iš žioplumo, o kartais kaip kam tos sukaktys... žinote, yra bent šiek tiek nemalonios. Pavyzdžiui, po tam tikros amžiaus

ribos, moterys nebešvenčia gimtadienių...; arba dabartinė Lietuvos valdžia nebešvenčia jiems įprastų Lietuvos 1940 m. "įsijungimo" į didingą Sovietų Sąjungą metinių... Ir taip toliau, ir taip toliau.

Kaip tik šiuo metu pro mus slenka sukaktis apie vieną svarbų, istorinį įvykį, kurį tačiau gaubia sukakčių minėjimo tyla. Gi čia net 50 metų sukaktis! Pagalvokime gerai: kas Lietuvai atsitiko prieš 50 metų?

(Nukelta į 3 psl.)

Klaipėdos Jūrų muziejus. Jame galima pamatyti įvairiausių vandens gyvūnų beveik iš viso pasaulio vandenynų platybių. Muziejuje visada gausu lankytojų.

Girdėta iš Vilniaus

• **BYLA DĖL VITO LINGIO NUŽUDYMO EINA Į PABAI-
GA.** Kitą savaitę Aukščiausiasis Teismas paskelbs nuosprendį byloje dėl "Republikos" dienraščio vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojo Vito Lingio nužudymo. Ji pradėta nagrinėti prieš mėnesį.

Priminsime, kad Vitas Lingys buvo nušautas prie savo namų Vilniuje pernai spalio 12 dieną, kai ruošėsi išvažiuoti į darbą. Netrukus buvo sulaikyti trys vilniečiai Igoris Achremovas, Viačeslavas Slavickis ir Borisas Babičėnka, o kiek vėliau – Borisas Dekanidzė, taip pat buvęs vilnietis, bet prieš septynis metus emigravęs į JAV, po to gyvenęs Vokietijoje bei Latvijoje. Jiems ir buvo pateiktas kaltinimas Vito Lingio nužudymu.

Igoris Achremovas parengtinio tardymo metu ir teisme prisipažino nušovęs žurnalistą. Jis tai padaręs Boriso Dekanidzės įsakymu. Nužudymo metu kartu su Achremovu buvo ir Slavickis, o į nusikaltimo vietą juos atvežęs Babičėnka.

Borisas Dekanidzė vadovavo vadinamajai "Vilniaus brigadai", kuriai priklausė apie 50 jaunų vyrų, daugiausiai rusų ir žydų tautybės. Jie reikalavo iš verslininkų mokėti duoklę, terorizavo gyventojus, plėšikavo. Daugelis po kelis kartus jau buvo teisti, kai kurie vėl atsidūrė kalėjimuose.

Vienintelis kaltės neprisipažino Dekanidzė. Jis visą laiką teigė, kad byla sufabrikuota, ja norima sukompromituoti ir išstumti iš biznio žydų tautybės žmones.

Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas, palaikęs kaltinimą, pareikalavo Dekanidzė nubausti Aukščiausia bausme sušaudant, Achremovą ir Slavickį nuteisti kalėti iki gyvos galvos, o Babičėną – 15 metų.

• **KAUNE PAGERBTAS STASIO LOZORAIČIO ATMINIMAS.** Šeštadienį Kaune, šeštame forte esančiame Kryžių kalnelyje, atidengtas koplytstulpis diplomatu, Kauno garbės piliečiui Stasiui Lozoraičiui.

Pirmasis koplytstulpis čia pastatytas 1991 metais sausio 13-sios aukoms atminti. Vėliau atsirado mediniai paminklai tremtiniams, partizanams. Dabar Kryžių kalnelyje stovi apie 20 koplytstulpių.

Užpernai Stasiui Lozoraičiui buvo suteiktas Kauno miesto garbės piliečio vardas. Jo atminimui skirta koplytstulpio atidengimo iškilmėse dalyvavo Stasio Lozoraičio žmona Daniela, Seimo nariai Kazimieras Kuzminskas, Algimantas Katkus, Alfonsas Vaišnoras, miesto tarybos pirmininkas Vygintas Grinis, meras Arimantas Račkauskas, kiti vadovai, Kauno visuomenė. Prasidedant mitingui, susirinkusieji tylos minute pagerbė atminimą žmogaus, likimo nublokšto toli nuo Lietuvos, bet visą gyvenimą tarnavusio Lietuvai.

Daniela Lozoraitienė prisiminė Stasio Lozoraičio, kandidatavusio į Lietuvos Prezidentus, rinkiminėje kampanijoje pasakytus žodžius: "Stasys Lozoraitis yra čia ir bus čia visados". Būtent tai juntama šiandien, – pasakė atidengdama koplytstulpį diplomato našlė. Stasio Lozoraičio gyvenimą ir nuopelnus tėvynei priminė Seimo nariai, miesto vadovai, kiti kalbėjusieji. Švenčiausiojo kryžiaus bažnyčios klebonas Algimantas Kena pašventino Stasio Lozoraičio atminimą jamžinūsį koplytstulpį, kurio autoriai skulptorius Pranas Peleckis ir architektė Birutė Poniškaitienė.

"Lietuvos ryto" dienraštis išspausdino pasikalbėjimą su Daniela Lozoraitiene. Į klausimą, ar ji sutinkanti, kad Stasio Lozoraičio palaikai būtų perkelti į gimtinę, ji atsakė: "Sutinku absoliučiai. Aš perkelsiu jo palaikus į Lietuvą, bet tik tada, kai Lietuva bus tokia, už kokią jis kovojo, kokiai dirbo ir dėl kokios galbūt mirė. Norėčiau, kad suprastumėte mane teisingai. Aš nenoriu užgauti Lietuvos žmonių, atimti iš jų teisę turėti Stasio Lozoraičio kapą savo krašte. Bet aš tikrai negaliu perkelti savo vyro palaikų į tokią Lietuvą, kokia ji yra dabar. Tačiau aš viliosiu, kad labai greitai Lietuva bus tokia, kaip jis svajojo".

• **LIETUVOS SEIMAS KADENCIJA, KO GERO, TAIP IR BAIGS BE VIENO AR NET DVIEJŲ SAVO NARIŲ.** Vyriausioji rinkimų komisija pasiūlė padaryti pataisą Seimo rinkimų įstatyme. Ji pateikė projektą, kad Seimo narys po neįvykusių pakartotinių rinkimų vėl būtų renkamas tik tai praėjus metams. Likus iki Seimo kadencijos pabaigos mažiau kaip pusė metų, pakartotinių rinkimų siūloma apskritai nerengti.

Šią pataisą padiktavo pakartotinių rinkimų Kaišiadorių apygardoje praktika.

1992 metų rudenį Seimo nariu Kaišiadorių apygardoje, turinčioje, maždaug kaip ir kitos, apie 35 tūkstančius rinkėjų, į Seimą buvo išrinktas Algirdas Brazauskas. Tačiau kitų metų vasaryje tapęs Respublikos Prezidentu, jis pagal Konstituciją neteko parlamentinių įgaliojimų.

Seimo rinkimų įstatymas numatė, kad tokiu atveju rengiami pakartotiniai rinkimai. Jiems neįvykus (rinkimai skaitosi įvykę, jeigu juose dalyvauja ne mažiau kaip pusė sąrašuose esančių rinkėjų) arba neišrinkus Seimo narių (jeigu nė vienas kandidatas nesurenka daugiau kaip pusės balsų), po pusmečio rengiami nauji rinkimai.

Tokie rinkimai Kaišiadoryse buvo surengti pernai pavasarį ir rudenį bei šių metų pavasarį. Dviem atvejais kandidatai nesurinko reikalingo balsų skaičiaus, vienu – rinkimai

Nusilpo Rusijos rublis

Rusijos gyventojai ilgai neužmirš spalio 11 d., kada piniginis vienetas staiga tapo mažai vertas. Kremliaus vadai sujudo paneigti spaudoje pasirodžiusias žinias, kad vyksta dideli pasikeitimai pačiose viršūnėse. Premjeras iš atostogų staiga grįžo į Maskvą, nes poilsiaudamas Sočyje, jis iš Maskvos radijo išgirdo, kad jis, Viktoras Černomyrdinas jau nepremjeras, o su juo pasitraukęs ir užsienio reikalų ministras Andrejus Kozyrevas. Premjeras, grįžęs į Maskvą, paneigė tuos gandus, kaip piktą dezinformaciją. Po 24 valandų gandus paneigė ir prezidentas Jelcinas, sakydamas, kad

paskelbti neįvykusiai. Dar vieni rinkimai buvo paskirti lapkričio 13 dieną. Bolotiruotis panoro tikrai vienas kandidatas – buvęs Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos sekretorius Liudvikas Sabutis. Jo kandidatūra, beje, buvo keliama ir per dvejus ankstesnius papildomus rinkimus. Tačiau, likus iki rinkimų dienos trims savaitėms, jis savo kandidatūrą atsiėmė.

Vyriausioji rinkimų komisija lapkričio 13 dienos rinkimus Kaišiadorių apygardoje atšaukė. Naujųjų, jau penktųjų iš eilės, data nepaskirta. Vietoje to Seimui pateikta Seimo rinkimų įstatymo pataisa.

Tačiau, ekspertų nuomone, ir ji mažai ką bepadės. Sociologų apklausos rodo, jog kaišiadoriečių dauguma nepitaria nei vienos partijos programai, nepasitiki ir jų kandidatais. Tai suvokusi, Lietuvos Demokratinė partija per paskutinius dvejus rinkimus Kaišiadoryse kandidato nekėlė.

Pagal Konstituciją seime turi būti 141 Tautos atstovai. Dabar jų yra 139. Prieš mėnesį mirusio Seimo nario Juozo Basčio vieta tebėra vakuoja. Jis buvo išrinktas pagal LDDP sąrašą. Tačiau LDDP rinkiminis sąrašas jau išsemtas, – Juozas Bastys buvo paskutinis, 72-sis. Vyriausioji rinkimų komisija nežino, ką daryti...

• **LIETUVOS AUKSO ATSARGOS TEBĖRA PASTOVIOS.** Lietuvos bankas eiliniame biuletenyje pateikė savo veiklos statistiką 1992 m. gruodžio iki 1994 m. spalio mėnesio.

Šiomet iki spalio 1 d. Lietuvos bankas turėjo 2997 mln. litų aktyvų (1994 m. sausio mėn. gale 2427 mln.). Aktyvų skiltyje net 85 proc., arba 2545,8 mln. litų, teko užsienio aktyvams (sausio pabaigoje – 1900,7 mln. Lt). Užsienio aktyvai šiomet kas mėnesį didėjo, išskyrus kovą.

Lietuvos banko užsienio aktyvuose iki spalio 1 dienos daugiau kaip du trečdalius sudarė konvertuojama užsienio valiuta – iš viso 2016,4 mln. litų. Per ketvirtį ši suma padidėjo 21 proc., nuo metų pradžios – daugiau kaip 938 mln. Lt (sausio pabaigoje konvertuojama užsienio valiuta LB aktyvuose sudarė 1078,3 mil. Lt).

Konvertuojamų užsienio valiutų krepšyje daugiausiai vietos – 49 ir 46 proc. – užėmė terminuoti indėliai užsienio bankuose ir investicijos į užsienio vertybinius popierius. Jų rugsėjo pabaigoje atitinkamai buvo 980,1 ml. ir 922,1 mln. litų. Investicijos į užsienio vertybinius popierius nuolat augo.

Lietuvos banko aukso atsargos šiomet buvo stabilios – sausio mėnesį jos sudarė 253,8 mln. litų, tiek pat jų buvo iki rugpjūčio pabaigos, ir tik baigiantis rugsėjui "auksinis skaičius" ūgtelėjo vienu punktu po kabelio, iki 253,9 mln. litų. Aukso atsarga dabar sudaro apie 10 proc. Lietuvos banko užsienio aktyvų.

Per metus vis daugiau buvo išleidžiama į apyvartą litų. Iki 1994 m. vasario 1 d. apyvartoje buvo 947 mln. litų, rugsėjo pabaigoje – jau 1209,6 mln. litų. Rugsėjo mėnesį gryoji pinigų emisija siekė 29,4 mln. litų: išleista į apyvartą 174,9 mln., išimta – 145,5 mln. litų.

• **KAIP ATRODO GYVENIMAS LIETUVOJE, Palyginus su kaimynais.** Rugsėjo mėnesį infliacija Lietuvoje buvo didesnė negu Latvijoje, tačiau mažesnė negu Baltarusijoje ir Estijoje. Statistikos departamento duomenimis, rugsėjo mėnesį Latvijoje ji sudarė 1 procentą, Lietuvoje – 2,3 proc., Estijoje – 3,2 proc., Baltarusijoje – 25,5 procento. Nuo 1993 m. rugsėjo iki to patį šių metų mėnesio infliacija šiose šalyse sudarė atitinkamai 41,7, 59,8, 50,9 ir 2573,8 procento.

Rugsėjo mėnesį Lietuvoje vidutiniškai buvo uždirbama 92,21 JAV dolerio, Latvijoje – 146,16, Estijoje – 140,71, Baltarusijoje – 23,2 JAV dolerio. Per metus Lietuvoje vidutinis atlyginimas padidėjo 77,80 procento, Latvijoje – 50, Estijoje – 60, Baltarusijoje – 1479 procentais.

Vidutinė senatvės pensija Lietuvoje sudarė 28,61 JAV dolerio, Latvijoje – 49,6, Estijoje – 33,54, Baltarusijoje – 7,69 dolerio.

(B.B.) -OO- ELTA

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

jis premjeru ir jo ministrais pasitiki. Vienok, pasikeitimų būta.

Spalio 14 d. iš pareigų pasitraukė Rusijos Centrinio banko pirmininkas Viktor Geraščenko. Jo vieton, kaip einanti banko pirmininkės pareigas paskirta viena iš buvusių pavaduotojų Tatjana Paramonova. Nauju Rusijos finansų ministru paskirtas, nors ir "laikinais einas pareigas" Andrejus Vavilovas.

Geraščenko pagarsėjo pasaulyje per amerikietį ekonomistą Jeffrey Sachą, Harvardo universiteto profesoro,

kuris pavadino jį "pasaulio pačiu blogiausiu valstybės bankininku". Buvęs Rusijos ekonominių reikalų patarėjas Sachas išsireiškė gan mandagiai. Kiti komentatoriai tvirtino, kad Geraščenko praleido visus 1993 metus sabotuodamas Rusijos ekonomines reformas. Rusai dėl jo veiklos prarado ištisus metus, bandydami išvengti reformų ir todėl atsiliko nuo kitų Rytų Europos valstybių, kurios iš centrinio planavimo sistemos žengia į laisvosios rinkos naujoves.

Premjeras Černomyrdinas, grįžęs atgal į Sočį kurortą, jau nepasirodė Maskvoje, kai ten lankėsi Britanijos karalienė Elzbieta II, nors jam priderėjo. Sakoma, kad premjeras serga. Pernai jam padaryta tulžies akmenų operacija. Šiais metais jis jau d syk lankėsi ligoninėje. Maskvoje kalbama, kad prezidentas Jelcinas planuoja sergantį premjerą pakeisti jo dabartiniu pavaduotoju Olegu Soskovecu. Užsienio korespondentai mini, kad premjeras atstovauja Rusijos naftos ir dujų pramonės vadovų grupei, kuri bando paveikti vyriausybę kaip rusų lobistai. Jo pavaduotojas Soskovec esąs stiprios plieno pramonės atstovas. Judviejų ekonominiai interesai skiriasi. Liejykloms reikia kuo pigiausių dujų ir naftos šaltinių, o naftos pramonė daug laimėjo iš staiga nukritusio rublio.

Rusijos politinės ekonomijos ateitis priklausys nuo reikalingų sistemos reformų įgyvendinimo, nuo visokių kontrolių ar subsidijų sustabdymo. Nei Jelcinas nei Černomyrdinas neturi reformos planų. Abu bijo senosios sistemos rėmėjų ir galimų neramumų, jei būtų visai atsiskyta praeitės.

TRUMPAI

• Savaitę prieš JAV rinkimus gerokai pakilo prezidento Clintono populiarumas. Prie to pakilimo daug prisidėjo jo užsienio politikos srityje parodytas aktyvumas: kariuomenės į Haitį pasiuntimas, kelionės į Vidurinius Rytus, susitarimas su Šiaurine Korėja dėl branduolinių reaktorių ir taikos perspektyvų sustiprėjimas Šiaurinėje Airijoje.

• Casablankos mieste, Maroke įvyko Izraelio ir Palestinos laisvinimo organizacijos vadų pasitarimas, kuriame dalyvavo ir kai kurių arabų valstybių delegacijos. JAV sekretorius Warren Christopher pasiūlė konferencijai

(Nukelta į 9 psl.)

A A

JONUI ČIUBERKIUI

Tauriam lietuviui, plunksnos žmogui, b. Akademiko, Dir-
vos redaktoriui, mūsų šeimos artimam prieteliui, mi-
rus, jo artimiesiems: žmonai Reginai, dukroms - Danu-
tei ir Ilonai, sūnui Arūnui, jų šeimoms, svainei Lili-
jai nuoširdžią užuojautą reiškiame ir netekties
skausmu dalinamės

Valiukėnai

Mecys, Eleonora

Sarūnas, Velionies krikštasūnis,

Rimvyda, Dainius, Gintaras ir
Arvydas

*A. Mack
nekrologas Aina 42/94000*

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BEVEIK UŽMIRŠTA KOVA UŽ SPAUDĄ

Juozas Žygas

Mes tiek giliai savo smulkuose reikaluose ir reikaliukuose esame paskendę, kad spaudos draudimas ir kova už ją, liko beveik nepastebėta. O užmiršti nederėtų! Jeigu pradėsime užmiršti ir dėmesio nekreipti, tai bent dalinis draudimas, gali vėl sugrįžti. 1945 m. – 1988 m. periodas taip pat dalinai, prie draudimo galėtų būti priskirtas. Žinau, kad bus tokių, kurie tokiam teigimui aiškiai nepritars. Arvydas Juozaitis tą priespaudos laikotarpį, pavadino "tautos aukso" amžiumi. Tiesa, lietuvių kalba rašytų knygų, laikraščių bei žurnalų tiražai buvo milžiniški, niekuomet dar negirdėti. Bet juose tebuvo tik lietuvių kalba, o lietuviška mintis – cenzorių sąžiningai išsijota ir išcenzūruota.

Dar daugiau, norint, kad knyga ar bet koks rašinys dienos šviesą išvystų, reikėjo okupantui ne tik smilkalų nepagailėti, bet ir praeičiai deguto kaušą užpilti. Be to, apie 80% mokslinių veikalų, privalėjo būti jau rusiškai rašyti. Tai nebuvo joks "aukso amžius", bet spaudos draudimas. Vėl buvo einama prie to, kad lietuvių kalba tik kaimiečiams ir piemenims tetiktų. Tik, kaip žinome, okupantų ir jų tarnų "kortų namelis" sugriuvo. Pasikartojė beveik tas pat, kaip 1904 m., kuomet nesėkmė Tolimųjų Rytų fronte, ir prasidėjęs viduje bruzdėjimas, privertė carą nuolaidas daryti.

Dabar turime atgal sugrįžti ir spaudos draudimo pasekmes peržvelgti. Pralaimėtieji 1831 m. ir 1863 m. sukilimai liaudies atmintyje "lenkmečiu" išliko, nes tie sukilimai buvo lenkų inspiruoti ir lietuviams nieko gero nežadėjo. Vietovėse, kurios buvo sukilėlių valdomos, bažnyčiose vykdavo pamaldos, kur būdavo pakartojami Liublino unijos pasižadėjimai. Bet nežiūrint to, sukilimą numal-

šinus – lietuviai daugiausiai nukentėjo. Rusai norėdami lietuvių nuo lenkų atitraukti ir greičiau surusinti, sugalvojo uždrausti lotynišką raštą ir įvesti savo "graždanką". Bet tas jų planas, susilaukė priešingų rezultatų. "Gavęs caro sutikimą Vilniaus generalinis gubernatorius Kaufmanas 1865 rugsėjo mėn. 6 d. raštu įsakė Vilniaus, Gardino, Kauno, Minsko, Vitebsko ir Mogiliavo gubernatoriams prižiūrėti, kad būtų uždraustas lietuviškų spaudinių lotynų raidėmis spausdinamas, įvežimas, pardavinėjimas ir bet koks platinimas (L.E. XXVIII psl. 334)".

Ir įvyko tai, ko rusai ir gubernatoriai nenumatė ir visai nesitikėjo. Jie laikė lietuvių tautą jau visai užmigusia, kuria tereikėjo tik truputį paspausti. Jiems nė į galvą neatėjo, kad po tais šiaudiniais stogais slėpėsi didelė jėga, kurią pažadinti tereikėjo. Uždraudus spaudą vysk. M. Valančius pradėjo Tilžėje religines knygeles spausdinti. Jų atnešimui ir išplatitimui suorganizavo knygnešių tinklą. Paskui pradėjo rašyti ir spausdinti pasaulietiškas knygeles: Palangos Juzė, Antano tretininko pasakojimai ir kt. Tai išvirto į didelį, nors dar ir pasyvaus, pasipriešinimo sąjūdį. Palaipsniui pradėjo ir tautinė sąmonė išsivystyti. Tas sąjūdis vien knygelėmis nebepasitenkino, tad 1883 m. buvo pradėta leisti AUSZRA. Ir ji dar tiesiogiai prieš carą ar rusų valdžią nekovojo. Planingam ir sąmoningam pasipriešinimui, pradžią davė Kazių skerdynės. Jau nebebuvo prašoma ir maldaujama, bet reikalaujama. Dr. V. Kudirka pranašavo Varpe, kad dvigalvis Rusijos erelis, būdamas labai ėdrus, turėsiąs persiesti berydamas kitataučius ir gausiąs vidurių paleidimą. Tam "paleidimui" įvykus, buvo atleisti varžtai ir to pasėkoje, pa-

SUKAKTYS, KURIŲ NEMINIME...

(Atkelta iš 1 psl.)

Buvęs partizanas Juozas Petraška – Patrimpas apie šio įvykio sukaktį kaip tik užsiminė Lietuvoje ("Tremtinys", 1994 rugs., Nr. 21). Užsiminė apie ginkluotos rezistencijos pradžią sovietų okupuotoje Lietuvoje 1944 m. rudenį. Ar ir mes apie šį įvykį tylėsime, panašiai, kaip kad emigracijoje nutilo birželio tremimų minėjimai? Ne, bent DIRVOJE apie tai netylėsime. Tai reikšminga sukaktis!

Netylėsime todėl, nes sukako pusė šimto metų nuo labai konkretaus, svarbaus lietuvių tautos ginkluoto priešinimosi pradžios. Tas priešinimasis buvo tragiškai apvilintas neišpildytais Vakarų valdovų pažadais ir, kaip dabar žinome, tiesiog išdavyste, dalį Europos po karo paliekant sovietų grobiui.

1944 rudenį Lietuvoje įsižiebė sąmoningas, ginkluotas priešinimasis ginklu. Dabartiniais Lietuvos ponams ta kova yra nemaloni, nes ji istorijos šviesoje meta kaltinimą tuos ponus užauginusiam okupantui bei okupanto kolaborantams. Dabartiniai ponai (prisiminkite "Liūdno pasakos" Juozapotą: "Kiek ponų... kokie jie gražūs..."), šiandien bando mus įtikinti, kad jie irgi (neva tai) už Lietuvą kovojo... – puošniuose okupanto kabinetuose sėdėdami. Tie ponai šiandieną neužsimena apie laisvės idėjos skleidėjus Lietuvoje ir apie jų iki pat paskutinių nepriklausomybės paskelbimo dienų persekiojimą bei terorizavimą. Kadangi ponai apie ginkluotą rezistenciją irgi tyli arba ją banditais pravardžiuoja, tai privalome kalbėti mes.

Yra aišku, kad mūsų rūpimiesiems įvykiams yra reikalingi laiko rėmai. Juos cituojau iš "Revoliucinio judėjimo Lietuvoje", 1957 m. išleistos knygos: "1944 m. liepos 13 d. Tarybinė Armija išvadavo Vilnių nuo hitlerinų okupantų... 1945 m. sausio 28 d., – išvijusi hitlerininkus iš Klaipėdos, Tarybinė Armija išvadavo visą Lietuvos teritoriją nuo hitlerinų okupantų." Taigi antroji Lietuvos okupacija prasidėjo 1944 liepos pradžioje ir visa Lietuvos teritorija buvo rusų kariuomenės užimta 1945 sausio pabaigoje.

Klausimas: kokius duomenis galima pateikti apie

ginkluotą lietuvių pasipriešinimą okupanto užfrontėje? Vadovaujantis "Lietuvos laisvės kovų" A. Anušausko ir V. Kučinsko 1991 m. leidiniu, patys pirmieji ginklu pasireiškimai įvyko jau 1944 m. Įsidėmėkime, čia chronologine tvarka suminėsime tik pačių pirmųjų pasipriešinimų datas:

Rugpjūčio 3 d. – Panevėžio ir Ukmergės rajonuose, rugpjūčio mėn. (tiksliai dienos nežinome) – Šalčininkų raj.; rugsėjo mėnesį – Varėnos raj., rugs. 2 – Vilniaus, rugs. 9 – Kėdainių, rugs. 26 – Kupiškio; spalio 7 – Trakų raj., spal. 10 – Molėtų, spal. – Širvintų ir Švenčionių, spal. 22 – Marijampolės; lapkričio 12 – Kelmės raj., lapkr. 23 – Raseinių; gruodžio 1 – Jurbarko raj., gr. 3 – Utenos, gr. 8 – Alytaus, gr. 12 – Kauno, gr. 24 – Šiaulių, gr. 25 – Kretingos rajone.

Čia matėme, kad patys pirmieji du užregistruoti susirėmimai įvyko jau rugpjūčio 3 d., tik po trijų savaičių nuo Vilniaus užėmimo. Po to ginkluotas pasipriešinimas ėjo beveik kartu su rusų į vakarus stumiamu frontu. Iš šių datų ir vietovių galima teigti, kad žmonės spontaniškai matė gyvybinį reikalą pradėti priešintis okupantui ir jo siaučiantiems kolaborantams.

Leidinio autoriai per 1944 – 1953 m. laikotarpį viso suregistravo 1,133 mūšius, miestelių puolimus bei pasalas, kurių metu buvo nužudyti 1,772 kariškiai, naikintojai ir saugumo darbuotojai. Taip pat 119 žmonių, civilių (pvz., priešą vežusių vežikų) žuvo kautynių metu. Per tą laikotarpį daugiausiai okupanto kariškių, naikintojų ir saugumiečių partizanai nušovė arba sulikvidavo Panevėžio rajone – 133, Alytaus – 117, po to eina Lazdijai, Varėna ir kitos vietovės. Autoriai sako, kad jų surinkta medžiaga apima tik mažą visų ginkluotų susidūrimų dalį. Visko niekada nesužinosime. Grįžtant prie šiandieninės temos, pagal paskelbtus duomenis, tokia buvo partizaninio karo užuomazga. Ypač įsidėmėtina yra tai, kad ji pati, pačių lietuvių rankomis ir aukomis 1944 m. pradėjo plisti visoje Lietuvoje.

Net šiais laikais kai kas kaltina mūsų ginkluotą rezistenciją žiaurumu ir bereikalingą kova, teroru: – O kiek ten žuvo nekaltų? – Kiek ten buvo žiaurumo, nusikalstamo pobūdžio veiksmų? (Aišku, "kalti" buvo tik partizanai, nes sribai, NKVD, rusai buvo šventi – pagal "Kančių istoriją", ištremiamuosius okupantas geraširdiškai maudy-

davo medaus bei pieno upėse.)

Į tokius užklausimus čia trumpai atsakysime vakariečių lūpomis, nes laikome, kad, kas taikoma Tamošiams, turėtų tikti ir Kaipošiams. Prieš metus laiko liuksusinis, iliustruotas "Smithsonian" žurnalas (1993 rugs. numeris) išspausdino straipsnį apie Johnny Hopper, britų rezistentą, vokiečių okupacijos metu veikusį Prancūzijoje ir dabar ten tebegyvenantį. Jis beveik vienas sulikvidavo daugybę vokiečių pareigūnų. Tų operacijų metu žuvo ir nekaltų žmonių. Štai ką jis dabar viešai žurnale sako: "I don't believe in taking things lying down. It was the Germans who set the rules, don't you see. I did terrible things, things as bad as the Germans did. I was responsible for the death of innocent people. But when you meet an aggressor you have to aggress back, fight all the time." ("Aš nesutinku, kad sąlygas reikia priimti nuleistomis rankomis. Ar nematote, vokiečiai sukūrė tas taisykles. Aš elgiausi žiauriai, kaip kad elgėsi vokiečiai. Aš esu atsakingas už nekaltų žmonių mirtis. Bet kai sutinki agresorių turi ir kariauti agresyviai."). Šiandieną jis yra didvyris, jis garbinamas, jis viešai apie savo veiklą kalba, jo niekas nekalina ir banditu nevadina. Ar ne keista, kad visa tai buvo ir tebėra leistina rezistencijoje bet tik prieš vokiečių okupaciją? – Gi kitiems tai segama mirtina nuodėmė vien dėl to, nes jie savo žemę ir žmones gynė nuo rusų ir rusų kolaborantų vykdyto genocido. Argi teisybė bei teisė gali būti kokia tai dvilinka?

Nei dabartinė Lietuvos valdžia nei Seime esančios opozicinės partijos plačiau apie ginkluotą rezistenciją nekalba, o jei ką nors pasako, tai be logikos, kvailai. Prez. A. Brazauskas yra teigęs, kad sribus ir partizanus reikėtų sulaidoti į vieną duobę, jiems bendrą kryžių pastatyti... Tokio genialaus sumanymo autorius savo paties receptą turėtų pasiūlyti žydams: sulaidoti visas holokausto aukas kartu su jais šaudžiusiais, deginusiais naciais ir jiems bendrą paminklą pastatyti! Kaip manote, ką žydai į tokį pasiūlymą atsakytų?

Lietuvos ginkluotos rezistencijos pradžia yra platinio minėjimo verta sukaktis. Reikia tikėtis, kad apie ją rašys ne vien DIRVA. Šį kartą čia baigiame su J. Biliūno į Juozapotos lūpas įdėtais liūdno pasakos žodžiais, kai ji pas Muravjovo korikus savo vyro ieškojo: "Kiek ponų... Kokie jie gražūs... Ar nežinai tamsta, kur mano Petriukas?"

(1994-X-14)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

NACIONALIZMAS IR LIETUVA

(Atkelta iš 1 psl.)

prigimtyje impulsą suformuoti tautybes ir tvarkytis jų pačių pasirinktais įstatymais. Bet Bolingbroke dar nebuvo šalininkas demokratinės institucijų, o tik reikalavo, kad valdantieji žiūrėtų žmonių – tautos interesų.

Nacionalizmas, kovoje prieš aukštuomenės luomą ir karališkas dinastijas, visu stiprumu iškilo per Prancūzijos ir Amerikos revoliucijas. Šis judėjimas 19 šimtmečiu perimetė į centrinę Europą, iš ten, šimtmečio pabaigoje išsiplėtė į rytus ir pietryčius. Prancūzų revoliucijos teoretikų teigimu, nacionalizmas ir demokratija yra dvi viena nuo kitos priklausančios idėjos. Jų įsitikinimu, visa Europa turi nusikratyti dinastinių despotų. Visos tautos turi naudotis žmogaus teisėmis ir laisvėmis, pačios apspręsti savo gyvenimą. Jų įsitikinimu, tik atskiroms tautoms atkovojus savo prigimtines teises ir laisvę būtų užtikrintas tautų broliškumas ir pasaulio taika.

Nacionalizmo filosofija, pagal kurią valdymosi teisė priklauso tautai ir žmogui, pakeitė monarchą kaip valstybės centrinę instituciją. Valstybė tapo tautos valstybe, nacionaline valstybe, tėvyne. Tauta ir valstybė susiliejo ir civilizacija buvo tapatinama su tautine civilizacija. Tai buvo priešinga visoms pažiūroms apie politinio galvavimo formavimą per visus praėjusius laikus. Nacionalizmas pabrėžė specialiai ir atskirai būdingas tautų ypatybes ir interesus, paneigdamas 17-18 amžiuje vakarų civilizacijos standartus, universalius, tautybių nebojančius, siekiančius imperinės jungties.

Nacionalistiniai judėjimai taip išplito po visą pasaulį, kad 19 šimtmetis yra vadinamas nacionalizmo amžiumi. Kelias į nacionalizmo pritaikymą, Europoje pasireiškęs dideliu užsidegimu ir veržlumu, prilygsta ankstyvesniems religijos sukeltiems judėjimams, nebuvo be vingių ir nukrypimų. Žmonijos istorijoje, tarp netobulų žmonių, netobulų valdžių, niekas dar nesukūrė rojaus ant žemės, neatnešė jo nei nacionalistiniai sąjūdžiai. Pastarąjį savo tautą ar rasę visoko centre, užmiršus demokratinis principus, ir paneigus sąžinę, apkeitus gerį blogumu, atsirado šovinizmas, fašizmas, rasizmas, nacional-socializmas, atvėrę duris istorijoje dar nebuvusiems nužmoginimams. Lygiagrečiai Rusijoje, nuvertus carų monarchiją, po labai trumpos Kerenskio demokratijos laikotarpio, susitvėrė komunistinė Sovietų Sąjunga. Revoliucijos pradžioje formaliai

pasisakiusi prieš imperializmą ir už tautų apsisprendimo principus, iš tikrųjų vadovosi totalitariniu nacionalizmu vykdomu po komunistinės ideologijos priedanga, aiškiai siekdama visas tautas ištirpdyti rusiškojo nacionalizmo katile. Tariamose Sovietų Sąjungos tautinės respublikos buvo tik priemonė visas pavergtas tautas naudoti Rusijos interesams, paneigiant jų laisves. Gal begėdiškiausia rusiško nacionalizmo demonstracija buvo sovietų elgesys Rytprūsioje, Mažosioje Lietuvoje. Buvęs žydintis kraštas, su daugybe lietuvišką praeitį liūdijančių vietovių pavadinimų, niekad nieko bendro su rusiškumu neturėjęs, pavirto "Nuo amžių rusiškais žemėmis", su net kiekvienam kaimui nukaltais rusiškais pavadinimais. Ir mūsų didžiojo poeto Kristijono Donelaičio gimtasis Tolminkiemis pavirto į Čystę Prudę...

Pirmasis pasaulinis karas, nacionalistinio 19 šimtmečio įtakoje, atnešė slopinamoms tautoms laisvę. Antrasis pasaulinis karas, pradėtas dviejų sistemų, bjauriai iškraipusių ideologinį nacionalizmą, pradėtas nacional-socializmo obalsiais, kad tik didžiosios, "geriausios rasės" ir vadovaujančios prigimtios tautos turi teisę gyventi ir plėstis, atnešė tautoms vergiją.

Antanas Smetona, jungdamas nacionalizmą su patriotizmu, šitaip mąsto: Kovon su ordinu lietuvius jungė pagoniškas patriotizmas, pasireiškęs savo tikėjimu ir savo kalba. Paplitus Didžiajai Lietuvos Kunigaikštystei tą senąjį pagonišką patriotizmą pakeitė valstybiškas patriotizmas, siejęs draugėn įvairias kiltis, įvairių kalbų ir įvairių tikybių. Toks jis paliko iki pakliūvimo Rusijos valdžion, nespėjęs virsti tautiniu patriotizmu. Nacionalinio patriotizmo banga Rusijos valdomoje Lietuvoje pasireiškė 1831 ir 1863 metų sukilimais, o į platumą prasi-veržė po spaudos draudimo ir priverstino kirilicos įvedimo. Kai kurie istorikai mano, kad spaudos draudimas padėjo Lietuvos atgimimui. Pasipiktinimas ir reakcija pagimdė pogrindžio spaudą leidžiamą Mažosioje Lietuvoje. Prasidėjo vis platesnis Lietuvos atgimimas, su romantine Dr. Basanavičiaus AUŠRA, su griežta kova rusų valdžiai skelbiančiu Dr. Vinco Kudirkos VARPU, su Antano Smetonos ir kanauninko Juozo Tumo VILTIMI. Lietuva, iš pradžių santūriai, bet matanti dėl nacionalizmo judėjimo atneštų pasikeitimų Rusijoje vis daugiau galimybių eiti laisvėjimo kryptimi, plačiai

Tautinės Kultūros Fondo vardu kalba jo pirmininkas Stasys Briedis. Stovi ALTS-gos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas. Sėdi amb. Anicetas Simutis ir Šaulių S-gos Išeivijoje v-bos pirm. Mykolas Abarius.

pradėjo veržtis į savistovumą, į laisvę.

Prieš susirenkant 1904 metų Vilniaus Seimui Lietuvoje jau veikė trys partijos: Lietuvos socialdemokratai, Lietuvos demokratai, ir Lietuvos krikščionys demokratai. Lietuvos demokratų partijoje dalyvavo ir Antanas Smetona, Juozas Tubelis, Jonas Vileišis ir daug kitų vėliau tapusių tautininkais. Tame partijų kūrimosi laikotarpyje aiškiai išsiskiria virš partijos siaurumo pakilę asmenys. Tai Antanas Smetona ir Dr. Vincas Kudirka. Kudirka savo VARPE taip rašė: "...turime suprasti, kad reikalas tėvynės visiems yra vienas, kad jis aukštesnis už atskirų partijų egoizmą, kad už tą tėvynės reikalą priešingiausios partijos turi stoti su alyvos šakele ir užmiršti asmeninius nesutikimus". Antano Smetonos VILTYJE partijų reikalu buvo taip rašoma: "...Kiekviena partija ar partijėlė nori kalbėti ir visą daryti visuomenės vardu, pripažįsta tik sau teisę viską spręsti ir viską daryti, kiekviena skelbia savo neklaidingumą ir kitų nusidėjimus. Ir kokia neapykanta svetimųjų nuomonių, kokiais įrankiais su jomis kovojama!..." Savo tautiniai-politinį credo Smetona nusakė VAIRO žurnalo pirmo numerio įžanginiame straipsnyje: "...mūsų visuomenės srovės, prasiveržusios pro daugybę įvairių kliūčių, kiekviena savo ribomis tekėdama, ant galo turi susiliesti viename daikte, jeigu norime būti tauta, o ne išsklidusi minia be visuomenės sąmonės. Nenustoja mažieji upeliai savitumo, gausingai pildydami vandenim savo MOTINĄ – UPE, nenustos savaimės ženklo ir lietuvių srovės, šelpdamos bendrą tautos reikmenę tuo, kuo ji privalo, kuo ji esti gyva..."

(Bus daugiau)

LIETUVOS POLITINĖS PARTIJOS IR ORGANIZACIJOS

Teisingumo ministerija nepatenkino Lietuvos Laisvės Lygos pareiškimo įregistruoti ją politine organizacija. Lygos vadovybė negalėjo pateikti duomenų apie narių skaičių. Ji pasiliks, kaip ir iki šiol, visuomenine organizacija.

Nepateikusios reikalingų dokumentų, į politinių partijų ir organizacijų sąrašą nepateko rugpjūčio pabaigoje apie įsikūrimą pasiskelbusios Teisingumo bei Himno partijos. Visos jos neteko teisės dalyvauti kitų metų pavasarį vykšančiuose savivaldybių tarybų rinkimuose.

Socialistų partija, įsikūrusi taip pat šiemet, Teisingumo ministerijoje apskritai neregistruota ir neturi jokio oficialaus statuso.

Šiuo metu Lietuvoje yra 18 politinių partijų ir organizacijų. Pagal Seimo Informacijos analizės skyriaus patikslintus duomenis, jų vizitinės kortelės atrodo taip:

1. LIETUVOS DEMOKRATINĖ DARBO PARTIJA. Įkurta 1989 m., atsiskyrus nuo TSKP, įregistruota savarankiška LKP. 1990 m. po reorganizacijos pakeitė pavadinimą ir įregistruota LDDP vardu. Turi daugiau kaip 8,000 narių. Pirmininkas - Adolfas Šleževičius.

2. LIETUVOS DEMOKRATŲ PARTIJA. Įkurta 1902 m., atkurta 1989 m. vasario 5 d. Apie 1,800 narių. Pirmininkas - Saulius Pečiūnas.

3. LIETUVOS SOCIAL-DEMOKRATŲ PARTIJA. Įkurta 1896 m., atkurta 1989 m. rugpjūčio 12 d. Daugiau kaip 700 narių. Pirmininkas - Aloyzas Sakalas.

4. LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGA. Įkurta 1924 m., atkurta 1989 m. kovo 11 d. Apie 1,500 narių.

Pirmininkas - Rimantas Smetona.

5. LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ PARTIJA. Įkurta 1904 m., atkurta 1990 m. sausio 28 d. Apie 8,500 narių. Pirmininkas - Povilas Katilius.

6. LIETUVOS HUMANISTŲ PARTIJA. Įkurta 1990 m. balandžio 7 d. Narių skaičius nežinomas. Pirmininkas - Leopoldas Tarakevičius.

7. LIETUVOS ŽALIOJI PARTIJA. Įkurta 1989 m. liepos 15 d. Narių skaičius nežinomas. Pirmininkas - Rimantas Astrauskas.

8. LIETUVOS VALSTIEČIŲ PARTIJA. Įkurta 1922 m., atkurta 1990 m. Lietuvos valstiečių sąjungos pavadinimu, 1994 m. birželio 23 d. perregistruota į Lietuvos Valstiečių partiją. Apie 400 narių. Pirmininkas - Albinas Vaižmužis.

9. NEPRIKLAUSOMYBĖS PARTIJA. Įkurta 1990 m. spalio 20 d. Daugiau kaip 300 narių. Pirmininkas - Valentinas Šapalas.

10. RESPUBLIKONŲ PARTIJA. Įkurta 1922 m., atkurta 1991 m. sausio 26 d. Narių skaičius nenurodomas. Pirmininkas - Kazimieras Petraitis.

11. LIETUVOS LIBERALŲ SAJUNGA. Įkurta 1990 m. lapkričio 25 d. Apie 700 narių. Pirmininkas - Šarūnas Davainis.

12. TĖVYNĖS SAJUNGA (LIETUVOS KONSERVATORIAI). Įkurta 1993 m. gegužės 1 d. Daugiau kaip 16,000 narių. Pirmininkas - Vytautas Landsbergis.

13. LIETUVOS PROTĖVIŲ - ATGIMIMO PARTIJA. Įkurta 1993 m. vasario 7 d. Apie 400 narių. Partijos pirmininkas - Juozas Ramanauskas.

(Nukelta į 5 psl.)

DIRVOS ATEITIS PRIKLAUSO NUO VISŲ TAUTINĖS SROVĖS LIETUVIŲ

Vytautas Šeštokas

Sakoma, kad už pinigą viską galite nupirkti. Čia, žinoma, priklauso apie kokią prekę kalbama. Šiuo atveju pinigai gali išspręsti, tolimesnę DIRVOS finansinę padėtį.

Nepaslaptis, kad užsienio lietuvių spauda pergyvena sunkumus ir merdį. Ateinantieji mėnesiai ir metai dar pasunkės. Ateis laikas, kad kai kurie lietuviški savaitraščiai visiškai nustos egzistavę.

Paskutiniu metu kiekviename DIRVOS savaitraščio numeryje, spausdinami atsisaukimai pavadinti: "Labai laukiam naujų DIRVOS skaitytojų". Šis naujų skaitytojų suradimas yra trumpalaikis DIRVOS finansinės būklės pagerinimas. Klausimas yra, kiek tų naujų skaitytojų DIRVA įgys ir kaip ilgai jie, po pirmojo 20 dolerių įnašo, ji toliau pratęs.

Atrodo, kad ir kiti savaitraščiai iš šios rūšies vaje pasisekimo neturėjo.

Kitas pajamų šaltinis yra vienkartinės aukos DIRVAI įvairiomis progomis. Jų skaičius irgi palaipsniui mažėja. Tas matosi iš DIRVOJE spausdinamų padėkų ir ne itin gausių aukotojų sąrašų. O tos mažos aukos daugiausia yra nuo 5 iki 50 dolerių. Labai mažai šimtinių. Ne gausus komercinių skelbimų kiekis, taip pat nepakankamas išlaikyti laikraščio leidimą. Taigi, darosi aišku, jog, norint DIRVĄ toliau išlaikyti, reikėtų ieškoti naujų priemonių ir būdų.

Mano nuomone, reikėtų

grįžti į praeitį ir vėl pradėti DIRVOS lėšų telkimo vėją. Ši kartą ji reikėtų pavadinti DIRVOS FONDO vėjomis. Tokio vajeaus iniciatyvos imtis geriausiai būtų per vietinių telkinių Tautinės Sąjungos skyrius. Jie vietoje pažįsta žmones ir galėtų sėkmingiau suorganizuoti DIRVOS FONDO komitetus.

Mažesniuose telkiniuose, kur nėra Tautinės Sąjungos Skyriaus, galėtų padirbėti aktyvesni DIRVOS skaitytojai ir Tautinės Sąjungos idėjos puoselėtojai.

Sakysime, su nustatyta suma šimtu ar daugiau dolerių, įstojęs į šį fondą narys turi ir vieną balsą. Jų gali būti ir daugiau pagal įnašų dydį. Gerą pavyzdį turime iš Lietuvių Fondo. Pradėjo nuo šimtinių, dabar jau pasiekė virš 6 milijonų dolerių. Šiuo pavyzdžiu pasekė ir vienintelis užsienio lietuvių dienraštis DRAUGAS.

Šiuo atveju nereikia bijoti kitų laikraščių spaudos fondo vėjų konkurencijos.

Mūsų tėvynainių tarpe Amerikoje, ir kitose valstybėse, turime įvairių partijų ir įvairių įsitikinimų žmonių. Tautinės srovės žmonės ir jiems prijauciantieji, nežiūrindami kur jie begyventų, remia savo spaudos organą DIRVĄ. Žinoma, čia reikia įdėti darbo ir pastangų, kad juos visus išjudinti. Tai yra vienintelis realus būdas, fondo narių skaičiumi ir sumomis išlaikyti tolimesnę lietuvių spaudos egzistenciją užsienyje.

Neužmirškime, kad turint gerą ir veiklų organizacijų branduolį, pavyks surasti didesnių rėmėjų ir mecenatų su stambesniais įnašais. Yra žmonių, kur atsirastų su keliasdešimt tūkstančių "matching fondais". O kiek daug gali būti testamentinių palikimų, jeigu mes juos sugebėsime surasti ir tinkamai prie jų prieiti.

Vietose žmonės geriau žino vietos aplinkybes, gyventojų nuotaikas, veikiančias organizacijas. Jiems lengviau užmegsti ryšius su biznieriiais, verslininkais, profesionalais ir pan. Ši vietos fondų veikla atneštų daug sėkmingesnių rezultatų, negu vienas DIRVOS Centras, Clevelande. Dirvos Centras gali pasitarnauti su paruoštais laiškais, visiems Dirvos skaitytojams, lankstinukais ir kita būtina spauda propagandai. Neužmirškime, kad Lietuvoje yra šimtai laikraščių, kurie turi pakankamai rėmėjų ir skaitytojų. Jie niekada nebus. Tačiau išeivijos spauda yra maža ir trapi. Jeigu mes nedėsime pastangų ją išlaikyti, ji su laiku nustos egzistuoti.

Dabar išeivijos lietuviai įsteigė šimtus fondų Lietuvai visokeriopai remti. Remiamie ekonomiskai su savo steigiamomis bendrovėmis, perkame butus, ir ieškome kitos rūšies priemonių, finansiniai padėti Lietuvai.

Reikėtų, kad tie visi investuotojai pirmiausia įstotų į išeivijos spaudos fondus, taptų jų nariais ir su savo įnašais padėtų išlaikyti užsienio lietuvių spaudą. Atsiminkime, kad tolimesnis išeivijos spaudos likimas priklauso nuo mūsų pačių.

Baigiant sėkmingai praveistą vėją, neužmirškime suruošti banketus ir tinkamai viešai pagerbti visus aukotojus – fondo narius, kurių dėka išeivijos spauda ilgus metus neturėtų finansinių problemų.

Tik šiuo keliu eidami galėsime pasiekti, kad užsienio lietuvių spauda dar galėtų ilgai gyventi.

(ELTA)

LIETUVA GYNĖ IR BESĄLYGIŠKAI GINS SAVO INTERESUS

Praėjusį savaitgalį spaudos konferencijoje, kalbėdamas apie vizitą į Prancūziją rezultatus, Algirdas Brazauskas išskyrė susitikimus su prancūzijos prezidentu François Mitteranu ir ministru pirmininku Eduaru Baladiuru. Prancūzijos vadovai, sakė Algirdas Brazauskas, labai gerai įvertino Lietuvos užsienio politiką, ypač jos pastangas siekiant gerų santykių su kaimyninėmis šalimis, pirmiausia Lenkija ir Rusija. Pokalbiuose buvo pabrėžta, jog tarpvalstybinių santykių normalizavimas yra Europos saugumo ir bendradarbiavimo pakto, kurio viena iniciatorių buvo Prancūzija, svarbiausia sudėtinė dalis.

Prancūzijos vadovai pažadėjo paramą Lietuvai siekiant tapti Europos Sąjungos asocijuota nare. Nuo kitų metų pradžios Prancūzijos atstovas pirmininkaus Europos Sąjungoje. Algirdas Brazauskas mano, kad ši aplinkybė Lietuvai yra labai palanki jos derybose dėl asocijuotos narystės.

Atsakydamas į žurnalistų klausimus dėl karinio tranzito, Algirdas Brazauskas priminė, kad apie tai buvo kalbėta ir pokalbiuose su Prancūzijos vadovais. Lietuvos pozicija yra vienareikšmė: bet kokių, tarp jų ir karinių, krovinių pervežimo tvarką

per savo teritoriją nustato Lietuvos vyriausybė. Jos patvirtintos taisyklės atitinka tarptautinius standartus, tai, be kita ko, pripažįsta užsienio, tarp jų ir Prancūzijos, ekspertai. Taisyklės įsigalios nuo kitų metų pirmosios dienos, pabrėžė Algirdas Brazauskas, ir Rusija privalės jų laikytis.

Suprantama, sakė Algirdas Brazauskas, kiekviena valstybė, ketinanti gabenti savo krovinius per Lietuvos teritoriją, privalo patvirtinti, jog sutinka laikytis mūsų taisyklių. Paprastai tai daroma atitinkamais susitarimais. Tokio susitarimo projektas, pasak Algirdo Brazausko, pateiktas Rusijai. Oficialaus atsakymo dėl jo negauta.

Mes, pabrėžė Algirdas Brazauskas, niekada ir niekam neleisime važinėti per Lietuvą kaip kas nori. Tai – pagrindinė mūsų nuostata. O dėl techninių detalių, pavyzdžiui, tarifų dydžio, dokumentų pateikimo tvarkos, galima derėtis. Tačiau ir šiais klausimais mes tvirtai ginsime Lietuvos interesus, pasakė jis.

Respublikos Prezidentas su oficialiu vizitu lankėsi UNESCO spalio 24 ir 25 dienomis. Tuo pat metu vyko jo neoficialus vizitas į Prancūziją.

(ELTA)

NAUJA KNYGA IŠ LIETUVOS

"Monsinjas – Akimirkos su monsintoru Kazimieru Vasiliausku" – taip vadinasi dar tik prieš 3 savaites Lietuvoje išleista knyga. Jos autorius – rašytojas Antanas Drilinga sumaniai ir vaizdžiai nušviečia šio pasižymėjusio dvasiško, buvusio kalinio, daug metų praleidusio Sibire ir tremtyje, prel. K. Vasiliausko gyvenimą. Čia duodama dokumentų, nuotraukų, ir daug kitokios medžiagos iš prelato gyvenimo.

Knyga turi 160 puslapių, yra lengvai skaitoma. Tai ne monografija ir ne studija, tai beletrizuotas pasakojimas apie ŽMOGŲ, kuris perėjo XX amžiaus pragarą ir atėjo į mūsų dienas kaip šviesi, tauri, turtinga asmenybė, skelbianti santarvę, dorą, meilę. Knygą išleido Vilkaviškio arkivyskupijos leidykla "Ardor" serijoje "Gyvoji istorija".

Ed. Šulaitis

LIETUVOS POLITINĖS PARTIJOS IR ORGANIZACIJOS

(Atkelta iš 4 psl.)

14. LIETUVOS CENTRO SĄJUNGA. Įkurta 1993 m. birželio 5 d. Apie 500 narių. Pirmininkas - Romualdas Ozolas.

15. TAUTOS PAŽANGOS PARTIJA. Įkurta 1916 m., atkurta 1994 m. liepos 27 d. Pirmininkas - Egidijus Klumbys.

16. LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGA. Įkurta 1991 m. birželio 4 d. Turi apie 85,000 narių. Pirmininkas - Balys Gajauskas.

17. LIETUVIŲ NACIONALINĖ PARTIJA "JAUNOJI LIETUVA". Įkurta 1927 m. (Tautinio jaunimo sąjunga "Jaunoji Lietuva"), atkurta 1988 m. kaip Tautinė organizacija "Jaunoji Lietuva", nuo 1944 m. liepos 17 d. - partija. Apie 1,000 narių. Pirmininkas - Stanislovas Buškevičius.

18. LIETUVOS LAISVĖS SĄJUNGA. 1992 m. įregistruota kaip visuomeninis po-

litinis judėjimas, nuo 1994 m. rugpjūčio 28 d. - sąjunga. Narių skaičius nenurodomas. Pirmininkas - Vytautas Šustauskas.

Prie jų gali prisijungti Lietuvos Lenkų sąjungos rinkimų akcija. Ji nustatyta laiku - iki spalio 1 dienos - pateikė Teisingumo ministerijai dokumentus, pastaroji paprašė patikslinti kai kuriuos duomenis.

Dešimt iš šių partijų ir sąjungų yra atstovaujamos Seime. LDDP traktacijai priklauso 72 nariai, Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) - 24, Krikščionių demokratų - 12, Socialdemokratų - 7, Politinių kalinių ir tremtinių Laisvės frakcijai - 5, Lietuvių tautininkų sąjungos - 4, Lietuvos Lenkų sąjungos - 4, Demokratų partijos - 3. Du atstovus Seime turi Centro sąjunga ir vieną Valstiečių partija.

A.P.P.L.E. kursuose Kaune anglų kalbos pamokoje.

L. Kulbienės nuotr.

EKONOMIKĄ GRIAUNANTI POLITIKA IR GALIMAS ŪKIO GAIVINIMO PLANAS

Spaudos konferencijoje Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) valdybos pirmininkas G. Vagnorius išreiškė nusistebėjimą dėl Washingtono Tarptautinio valiutos fondo vardu paskelbtos ataskaitos, kurioje nurodoma, jog Lietuva esą pasiekusi puikių rezultatų stabilizuojant ekonomiką ir mažinant biudžeto deficitą.

"Apie koki biudžeto pagerėjimą kalbama, jei 1993 metų jokio biudžeto deficito nebuvo, o šiais metais biudžeto nevykdymas siekia rekordinį 16-18 proc. dydį, įvertinus infliaciją - net 35-40 proc.", - stebėjosi G. Vagnorius. Jis pateikė ir kitus statistikos duomenis, kurie rodo Lietuvos ekonomikos smukimą: per dvejus metus pramonės gamyba sumažėjo 3.8 karto, gyventojų realiosios pajamos tesudaro 34 proc. 1991 metų lygio, iki 1993 metų Lietuvos eksportas viršydavo importą, o jau vien per 1994 metų pirmąjį pusmetį prekybos deficitas sudarė 1.3 mlrd. litų (nepadengta apie trečdalis importo), iki 1993 metų Lietuvoje investuota užsienio kapitalo daugiau nei Latvijoje ir tik šiek tiek mažiau nei Estijoje, tuo tarpu 1994 metais - beveik du kartus mažiau nei Latvijoje ir tris kartus

mažiau nei Estijoje. "Kodėl puikiais rezultatais vadinamas rekordinis Vidurio ir Rytų Europoje ekonomikos smukimas, kuris katastrofiškai atsiliepia ūkiui?", - retoriškai klausė G. Vagnorius.

Jis nurodė tokias svarbiausias netikėtai staigaus pastarųjų dvejų metų ekonomikos smukimo priežastis, kurios atskleistos analizuojant Lietuvos socialinę ir ekonominę politiką kartu su Vakarų finansų ir ekonomikos specialistais: šalies ekonominiams interesams prieštaraujanti finansų politika, dėl kurios tris kartus sumažėjo gyventojų ir įmonininkų pajamos bei rinkos perkamasis pajėgumas, gamybą paralizuojanti korupcija ir neteisėtas privatizavimas.

Pasiremdamas vieno iš Pasaulio banko direktorių pavaduotoju bei grupės žinomų Kanados ir Didžiosios Britanijos universitetų ekonomikos profesorių nuomone, G. Vagnorius sakė, jog išlikus pastebimai infliacijai, dirbtinai fiksuotas ir tokiu būdu pervertintas litas yra "geriausias būdas atbaidyti užsienio investitorius", tai dirbtinai pabrangina Lietuvoje pagamintas prekes, kurios nebepajėgia konkuruoti pasaulinėje rinkoje, dėl to be

darbo lieka šimtai įmonių. Pasak G. Vagnoriaus, tokios pinigų politikos pragaištingumas išryškės po to, kai ruošiantis keisti lito ir dolerio santykį, žmonės skubės į bankus išsikeisti dolerių, tačiau jų visiems neužteks. Jis taip pat kritikavo Lietuvos ekonomiką skirtą šimtų milijonų dolerių dydžio kreditų švaistymą, LDDP valdžiai juos naudojant ne Lietuvos žemdirbių išauginto derliaus supirkimui bei investicijoms į smulkų verslą, o už 3-4 proc. perskolinant juos užsienio bankams, tuo tarpu kai už pačius kreditus mokama 7 proc. metinių palūkanų. Tokią praktiką G. Vagnorius pavadino atvira valdžios korupcija.

Tėvynės Sąjungos valdybos pirmininkas dar kartą siūlydamas atpalaiduoti Lietuvos ekonomiką nuo keistos vykdomos politikos ir reikalaujamas liautis bereikalingai sunkinti žmonių gyvenimą, pasiūlė tokias ūkio gaivinimo priemones:

- 1) Atsisakyti dirbtinio, spekuliacinio lito pririšimo prie dolerio, skatinti eksportą, o ne importą;
- 2) Iki 13 proc. sumažinti pridėtosios vertės mokestį, tuo pat metu išplečiant jo taikymo bazę;
- 3) Neinflacinėmis priemonėmis etapais padidinti minimalų gyvenimo lygį, mėnesinį minimalų atlyginimą padidinti iki 200 litų, at-

trą filtro dalį, kuri susideda iš lyg tai plastikinės kempinės, kurioje randasi gyvos kiaulės kepenų lastelės, kraujuje atsiradusieji nuodai žymiai sumažėjo, o cukraus kiekis, kuris irgi yra paruošiamas kepenyse, padidėjo. Šeši pacientai, bimirštantys nuo staigios kepenų ligos, atgavo samonę ir tiek pagerėjo, kad jiems galima buvo transplantuoti kepenis.

Besivystantys kūdikiai motinos gimdoje taip pat gali būti dar neštumo metu operuojami. Dabar endoskopas taip pat yra naudojamas gimdoje paimiti kūdikio kraujo pavyzdžius ir nustatyti, ypač virusinių ligų, diagnozes, išvirkšti vaistus ar net duoti kraujo transfuziją. Šias operacijas galima pradėti nuo 18 savaičių amžiaus. Gimdoje vykstančių operacijų metu kūdikiui po oda yra įdedamas mažas radio siūstuvėlis, kuris perduoda žinias apie jo kraujo spaudimą, širdies veikimą ir deguonies kiekį kraujyje. Radio priimtuvas nuolat parodo duomenis ekrane prie operacinio stalo. Gimdoje kūdikis sugyja be randų.

Gydymas kraujo išsiliejimo į smegenis (stroke) taip pat yra padaręs pažangą. Trūkusių - aneurizminių, bet nekraujuojančių kraujo indų parodymas su MRI (Magne-

32-JO DIRVOS NOVELĖS KONKURSO LAIMĖTOJAI

Kaip jau buvo pranešta, baigėsi 32-asis DIRVOS novelės konkursas. Šiomet konkurse dalyvavo 12 autorių - 8 iš Lietuvos, 3 iš JAV ir 1 iš Kanados.

Juri komisija, pirmininkaujant prof. Danguolei Tamulionytei, nariai - prof. Jolita Kavaliūnaitė ir žurnalistas Antanas Dundzila, apsvačiusi konkursui pateiktas novelės, nutarė:

1.- Pirmos premijos ne-skirti;

2.- Skirti dvi antrąsias premijas:

a.- Remigijui MISIŪNUI iš Vilniaus, už novelę "Įsakymas pamiršti" ir

b.- Andriui NORIMUI (MIRONUI) iš Carlsbad, CA, už novelę "Punios šilė".

Abi novelės bus atspausdintos artimiausiuose DIRVOS numeriuose. Taip pat bus paskelbti ir išsamesni duomenys apie jų autorius.

(DIRVOS inf.)

TARPTAUTINĖ PREKYBOS KONFERENCIJA CLEVELANDE

Plain Dealer spalio mėnesio 20 d., 1994 m. numeryje pranešė, kad prezidentas B. Clinton ruošia tarptautinę prekybos konferenciją su valdžios ir biznio atstovais iš Centrinės ir Rytinės Europos.

Konferencija įvyks sausio mėnesio 12 ir 13 dienomis 1995 m. Clevelande.

Pagrindiniai konferencijos tikslai yra:

statyti gyventojų perkamąjį pajėgumą;

4) Vakarų valstybių pavyzdžiu sumažinti privalomo socialinio draudimo taikymą, juo apmokestinant tik 2-3 vidutinio darbo užmokesčio pajamas;

5) Atpalaiduoti teisminę valdžią nuo partinio diktato.

Opozicijos atstovė spaudai
R. Rastauskienė

1. Pagerinti dalyvaujančių valstybių privatizacijos sąlygas;
2. Arčiau supažindinti JAV eksporto atstovus su Europos valstybių investuotojais;
3. Panagrinėti ir surasti industrijos ir patarnavimų sektoriaus, kurie galėtų išvystyti didesnę prekybos lygį.

Į šią tarptautinės prekybos konferenciją yra pakviestas šios valstybės: Albanija, Bosnija-Herzegovina, Bulgarija, Kroatija, Čekija, buvusi Jugoslavijos respublika Makedonija, Vengrija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Rumunija ir Slovakija. Taip pat yra pakviesti Amerikos valdžios ir biznio pareigūnai.

JAV, prekybos ministeris Ron Brown rūpinasi ir koordinuoja šią konferenciją, kurios idėja kilo kuomet prezidentas Clinton lankėsi šiose valstybėse.

KAS NAUJO CHIRURGIJOJ?

Dr. Algimantas Čepulis

Pasikeitimai chirurgijoje vyksta be pertraukos. Pacientai dažnai reikalauja naujais vaistais ir naujausių operacijų. Gydytojai dar klausia - ar naujausia yra geriausia? Žmonės atrodo serga tom pačiom ligom ir gydomi tose pačiose ligoninėse, bet gydymo pažanga yra dažnai nepaprasta.

1988 metais tulžies pūslės operacijos buvo be išimties atliekamos senuoju būdu, su didoku pjūviu ir bent 5 dienom ligoninėj. 1994 metais beveik 90% tulžies operacijų yra daroma su laparoskopu, per kelis mažus pjūvius ir pacientas eina namo kitą dieną.

Laparoskopas yra gana paprastas instrumentas susidedantis iš vamzdelio, kurio gale yra šviesa ir mažytė televizijos kamera. Kad matomas būtų geresnis, vidurių ertmė yra pripučiama anglies dvideginio ar panašių dujų. Įvairūs instrumentai įvedami per kelis mažus pjūvius, per kuriuos dirba chirurgas ir jo asistentas. Operacijos eiga ir visas darbas yra sekamas televizoriaus ekrane, pastatytam prieš chirurgą ir matoma viso personalo.

Darbas yra kiek greitesnis ir ligonis pabudęs gali judėti beveik neribotai. Greičiau atsigavęs, ir į darbą grįžta žymiai anksčiau. Operacijos kaina draudimo kompanijai arba pacientui yra beveik 25% žemesnė. Viską apskaičiavus tačiau, šiuo metu tulžies takų chirurgija draudimo kompanijom kainuoja 17% daugiau negu seniau, nes naujas būdas yra patrauklesnis pacientui ir todėl daugiau tokių operacijų yra daroma. Komplikacijų skaičius, nors ir labai mažas, peržvelgus virš 77.600 operacijų, bet yra kiek didesnis negu senuoju būdu.

Panašūs endoskopai yra naudojami operuojant sąnarius, nosį ir krūtinės ląstą. Ginekologai jau seniai su jais dirba operuodami gimdą. Net ir trūkio operacijas, galima padaryti naudojant laparoskopą.

Kepenims staiga nustojus veikti dėl ligos ar chemikalams sunaikinus kepenų ląsteles, pacientas greitai miršta. Paskutiniaisiais keleriais metų buvo bandoma filtruoti kraujo serumą per anglies filtrą, tačiau tas daug nepadėjo. Pridėjus, tačiau, an-

trinio rezonanso vaizdas) aparatu, padeda anksti tiksliai diagnozuoti ir pradėti gydymą. Vienas iš naujesnių būdų išvengti arterijos trūkimo yra, kada be pjūvio, į sveiką arteriją, pradedant toliau nuo galvos įvedamas plonas vamzdelis iki sužaloto kraujo indo, naudojant rentgeno kontrolę. Per vamzdelį eina viela, kurios gale yra maža platinos spyruoklė su kraujo krešėjimą sukeliančia medžiaga. Spyruoklė lieka trūkioje kraujagyslėje, tuo sutvirtindama jos sienelę.

Genų sutrikimas sukelia vėžį. Spaudoje ir per televiziją vis yra minimi genetikos atradimai, kurie gali parodyti paveldimą krūties ar storosios žarnos vėžį. Apie 9000 moterų, kurios yra kilę iš šeimų su palinkimu krūties vėžiui, dabar yra gydomos su antiestrogenu - tamoxifen, rūpestingai prižiūrimoj programoj, tiriant ar šie vaistai padės išvengti ligos.

Akių kataraktų chirurgijoje naujai įdedami lęšeliai yra mažesni, optiniai geresni ir sulankstomi, kad būtų galima įdėti per mažesnį pjūvį. Šios akių operacijos yra daromos su vietine anestezija, pacientas eina tuoj namo, o kitą dieną kartais gali grįžti į darbą, matydamas 20/20.

Akinių nešiotojams yra

pradėtas naudoti Excimer lazeris, kuris paveikia korneą ir pakeičia akių refrakciją. Po operacijos daliai pacientų nereikia nešioti akinių. Jei ši operacija pasirodys saugi, paprasta ir pacientams nereikės nešioti akinių, reikia pagalvoti, kas atsitiks su didele ir labai brangia akinių pramone.

Įdėjimas dirbtinio klubo sąnario yra kasdieninė operacija. Daugumas pacientų yra patenkinti, bet kai kuriems po kurio laiko skausmas grįžta. Beieškant to priežasčių, buvo atrasta, kad besidėvint plastikinėm ir metalinėm naujo sąnario dalim, atsiradę medžiagos dulkės kai kuriems ligoniams sukelia aplinkinių audinių reakciją ir skausmą.

Bežiūrint į naujienas chirurgijoje, visose srityse yra matomas genų pritaikymas gydyme. Genai gali pakeisti ligos eigą ir sumažinti operacijos riziką. Jų reikšmė padidėjo nepaprastai, nors dar yra daug paslapčių. Paskutiniai 2-3 metai ypač parodė pažangą genų pritaikyme žmogaus gydyme.

Operacijų, atliekamų senuoju būdu per pjūvį, daroma žymiai mažiau ir endoskopas pasidarė naujas ir visai natūralus įrankis. Įdomu ką atneš 1995 metai?

Lietuvių gyvenimo naujienos iš Chicagos

PAGERBTAS
STANLEY BALZEKAS

Jo 70-to gimtadienio proga

Manychiau, kad bent Amerikoje negalėtų būti nei vieno lietuvio, kuris Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus nežinotų. Muziejaus steigėjui St. Balzekui spalio mėn. 8 d. suėjo 70 metų. Tad jo vaikai – Carole, Robert ir Stanley III, šio jubiliejaus proga, sukvietė didelį būrį svečių į muziejaus Gintaro salę. Turiu patikslinti, kad didžioji dalis svečių, prieš eidami į salę, rinkosi į muziejaus galeriją, pasisvečiuoti ir su dalyviais susipažinti. Svečiai buvo labai įvairūs. Galbūt iš poros šimtinės svečių, vadinamų "mūsiškių" (t.y. buv. dipukų), tebuvo gal apie 25 asmenys. Muziejus ir yra ta vieta, tuo ypatinga, kad joje susitinka gal keturios lietuvių

kartos ir gausybė kitų tautybų lankytojų ar svečių.

Muziejus yra Chicagos lietuvių reprezentacinė vieta. Pirmiausia, jis yra palyginamai geroje vietoje. Be to, labai svarbu, kad nėra problemų su automobilių pastatymu. O svarbiausia, kad St. Balzekas būdamas gabus biznierių ir turėdamas plačius ryšius amerikiečių tarpe, sugebėjo padaryti jį dėmesio centru. Muziejus yra įtrauktas į Chicagos lankytinų vietų sąrašą. Jo pastate veikia Lietuvos generalinis garbės konsulas, Amerikos lietuvių tarybos įstaiga ir amerikiečių politinės organizacijos. Tad jame visą laiką verda gyvas gyvenimas. Tad ir nenuostabu, kad į jo pagerbi-

mą susirinko biznio ir organizacijų veiklos žmonės.

Galerijoje pasivaikšius ir susipažinus, svečiai buvo pakviesti į Gintaro salę. Prie stalų susėdus ir vynu pasivaikšius, visus susirinkusius pasveikino solenizanto sūnūs Robert ir Stanley III. Po to trumpą žodį tarė pats sukaustuvininkas St. Balzekas. Jis padėkojo savo šeimai už šio pagerbimo surengimą ir svečiams už dalyvavimą. Sveikinimus jubiliatui perskaitė Loreta Višomirskytė. Įnešus tortą, buvo pakelti tostai ir sugiedota lietuviškai ir angliškai "Ilgiausių metų". Po vakarienės vyko šokiai ir pašnekėsiai.

J. Žygas

FILATELIJOS PARODA
JAUNIMO CENTRE CHICAGOJE

Filatelistų draugija "Lietuva" spalio 22-23 dienomis Jaunimo Centro apatinėje salėje buvo surengusi įdomią – 25-ją iš eilės parodą, kurioje su savo kolekcijomis pasirodė daugiau negu 10 asmenų ne vien tik iš Chicagos bei apylinkių, bet ir iš tolimųjų vietų: Toronto, New Yorko ir kitur. Dvi kolekcijas buvo atsuntę Lietuvoje gyvenantys tautiečiai – Henrikas Kaibeikis ir Antanas Šakalys.

Pagrindinę premiją – "Grand" vardu pavadintą, gavė Algirdas Ruzgas iš New Yorko apylinkių, kuris daly-

vauja jau 15-je panašioje parodoje Chicagoje. Šioje parodoje lankėsi didelis filatelijos mėgėjas iš Lietuvos – Vygintas Bubnys. Šios parodos proga buvo išleistas leidinys, specialus vokas. Čia veikė ir JAV Pašto skyrius, kuriame buvo galima ženklus ir vokus antspauduoti specialiu antspaudu. Šios parodos rengimo komitetui vadovavo Liudas Volodka, o kiti nariai buvo: J. Variakojis, A. Beleška, V. Lukoševičius, S. Ivanauskas, E. Jasiūnas, J. Liubinskas, J. Masilionis, B. Pauk, K. Rožanskas.

ĮDOMI VAKARONĖ JAUNIMO CENTRE

Jaunimo Centro kavinėje Chicagoje spalio 21 d. buvo surengta įdomi vakaronė su prel. K. Vasiliausku, buvusiu Sibiro tremtiniu, o dabar Vilniaus arkikatedros klebonu ir Vilniaus kunigų seminarijos rektoriumi.

Vakaronę pradėjo rengėjų – Centro moterų klubo atstovė A. Likanderienė, kuri

apie prelatą išleistą knygą – "Monsinjoras" pakalbėti pakvietė B. Vindašienę. Ji pakankamai ryškiai supažindino su šiuo įdomiu leidiniu. Tada kalbėjo pats prelatas, o vėliau buvo rodomas filmas apie Sibirą, kurią jis vietomis plačiau paaiškino. Šis filmas nevienam išspaudė ašarą.

ALGIMANTO KEZIO FOTOGRAFIJOS
LIETUVOJE

A. Kezys, gyvenantis Stickney miestelyje prie Chicagos, spalio mėn. pirmoje pusėje buvo nuvykęs į Lietuvą, kur dalyvavo savo foto parodų atidarymuose. Viena iš tokių parodų buvo surengta Panevėžyje, kita – "Lan-

go" galerijoje Vilniuje. Panevėžyje jam buvo įteiktas Tarptautinės fotografijos meno federacijos (AFIAP) ženklas.

Lietuvoje jau baigta spaudai paruošti jo Fotografijų monografija "Retrospektyva", kuri apims jo 30 metų kūrybos periodą.

Iš Lietuvos jis parsivežė įvairių ten gyvenančių fotografų darbų, kurie bus išstatyti Chicagoje vykstančioje metinėje foto parodoje Čiurlionio galerijoje. E.Š.

★★★★★

Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:

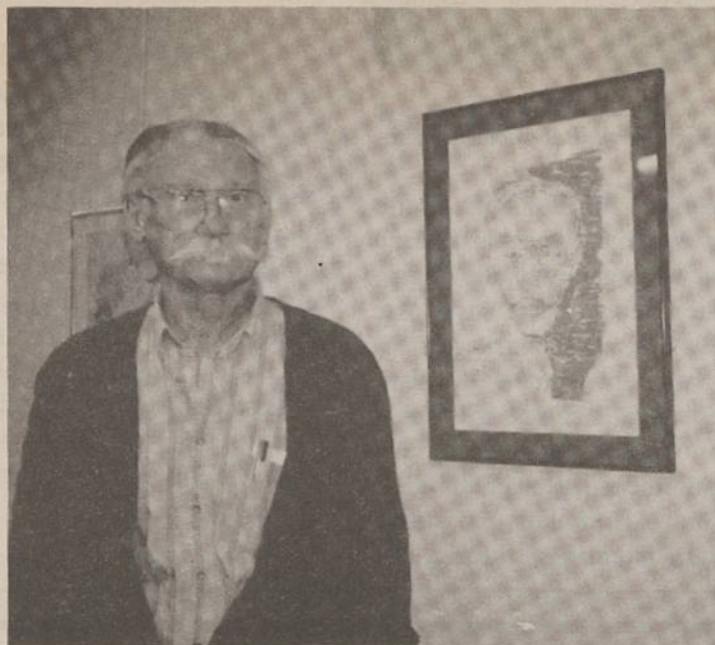
Vidūnas J., Auburn	10.00
Žukas J., Woodhaven	10.00
Blaževičius A., Milford	10.00
Jakubauskas J., Juno Beach ..	5.00
Juozaitis A., Willoughby ...	20.00
Lazdinis G., Euclid	3.00
Meilus L., Warren	5.00
Momkus V., Chicago	20.00
Kartanas J., Omaha	5.00
Kaminskas V., Corona D. M. ..	5.00
Sniečkus V., Euclid	20.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

LEONO PABEDINSKO
MENO PARODA

Spalio 8-16 dienomis Lietuvių Dailės muziejuje Lemonte vyko dail. L. Pabedinsko dailės paroda, kurioje buvo išstatyta 30 šio kūrėjo

joje, tačiau pirmą kartą su savo kūryba į viešumą išėjo 1991 metais. Nuo tada jau aktyviai reiškiasi įvairiose parodose.

Dail. L. Pabedinskas prie autoportreto jo parodoje Lietuvių Dailės Muziejuje Lemonte. Ed. Šulaičio nuotr.

darbų. Pats dailininkas Chicagos lietuviams dar nedaug pažįstamas, nežiūrint, kad jis čia gyvena nuo 1961 metų. Jis yra gimęs 1931 metais Plungėje, kur pradėjo lankyti gimnaziją. Po to mokslą tęsė Kemptene, Vokietijoje ir Kasablankoje, Maroke. Nuo 1950 iki 1958 metų studijavo architektūrą ir meną Paryžiuje. Vėliau jis ten dirbo kartu su Paryžiaus miesto architektais A. Vincent ir P. Tabon. Gyvendamas Paryžiuje jis turėjo progą artimai bendrauti su tenyksiškais lietuviškais dailininkais: T. Valiumi, V. Kasiuliu, P. Gailiumi, A. Mončiu, R. Viesulu ir kitais.

Nors jis yra pradėjęs piešti dar būdamas gimnazi-

L. Pabedinskas specializuojasi maišytų medijų grafika, naudodamas skirtingas technikas, kuriomis išgauna pagrindinius kontūrus, šešėlius ir formas. Jis tada individualiai nuspalvina atspaudus, sukurdamas monoprintus. Jo paveiksluose vietą randa kosmologijos ir astronomijos temos. Vienu žodžiu – tai nenuobodus dailininkas, kuris meno mėgėjams atveria dar mažiau matytus horizontus. Šioje parodoje tarp įvairių planetų, kometų ir žvaigždžių matėme ir kelis portretus, o taip pat ir autoportretą, kuris yra savotiškai įdomus. (eš.)

Algirdas Ruzgas (dešinėje) iš New Yorko, laimėjęs pagrindinę premiją filatelijos parodoje, įvykusioje Chicagos Jaunimo Centre. Kairėje Vygintas Bubnys, didelis filatelijos mėgėjas iš Lietuvos. Ed. Šulaičio nuotr.

Iškilmingas Lietuvos kariuomenės šventės MINĖJIMAS

Šeštadienį, lapkričio 19, 1994, 7:00 val. vakaro
Dievo Motinos parapijos didžiojo salėje

Šventės prelegentas
VALDAS ADAMKUS

Meninę programą atlieka

Mezosopranas ALDONA STEMPUŽIENĖ

ir

Dievo Motinos parapijos choras

Vadovė muzikė RITA ČYVAITĖ-KLIORIENĖ

Po koncerto – vaišės svetainėje

Bilietai po \$7 ir \$5 gaunami sekmadieniais svetainėje
ir šiokiadieniais skambinant tel: 531-4263

Vietos numeruotos

UŽGESO DAR VIENAS ŽIBURYS

Aurelija M. Balašaitienė

Su kiekvieno užsienio lietuvio mirtimi užgesta žiburiai, nušvietę kelią į kovą už Lietuvos laisvę, į išpareigojimą savo protėvių žemei, į kurstymą tos ugnies, kuri veda į darbus ir laimėjimus. Spalio 23 dienos vakare Clevelando Jakubauskų laidotuvių namuose buvo atsisveikinta su staiga mirusiu Jonu Čiuberkiu, kuris dar savo mirties vakarą ruošėsi į svečius... Kun. Gediminui Kijauskui sukalbėjus maldas ir nupasakojus velionio biografiją, velionio sūnus Arūnas Čiuberkis mane pakvietė pakalbėti apie jo tėvo asmenybę. Toliau jautriai atsisveikinimo žodį tarė Andrius Mackevičius. Po jo kalbėjo "Vilties" Draugijos pirmininkas Algis Matulionis, visuomeni-

metų sausio 20 dieną Rygoje Jonas Čiuberkis gimė lietuvių šeimoje, kilusioje iš Kančiūnų kaimo Gruzdžių valsčiuje, jo tėvui prekybos tikslu apsigyvenus Rygoje. Jonas, jauniausias iš penkių vaikų, savo kūdikystę ir vaikystę išgyveno praradimų ženkle. Prieš Didįjį Karą siautusių epidemijų metu mirė jo du broliai ir dvi sesutės, o tėvas žuvo traukinio katastrofoje. Suėjus šešeriem metams, jis pradėjo lankyti lietuvišką mokyklą, kuri nebuvo akredituota, todėl ją lankęs aštuoneris metus, Jonas įstojo į Rygos latvių gimnaziją, bet ir joje jo lietuviškumas stiprėjo vieno literatūros mokytojo, žinomo Latvių rašytojo dėka, kuris puikiai kalbėjo lietuviškai, domėjosi lietuvių literatūra ir Jonui liepdavo deklamuoti Maironį. Baigęs gimnaziją, vasaros metu jis vykdavo į Kauną ruoštis lietuvių kalbos egzaminui, kad galėtų įstoti į V.D. Universitetą. Jis ne tik labai gerai išlaikė egzaminą, bet dar padėjo ir kitiems pasiruošti. Studijuodamas teisę, jis įstojo į Korp! Neo-Lithuania, buvo pakviestas redaguoti "Akademiko" žurnalą ir tuo pačiu metu rašė spaudoje. Nors jis buvo vienintelis našlės sūnus, Jonas negalėjo atsisakyti pareigos tėvynei. Pertraukęs studijas ir Vidaus Reikalų Ministerijoje gautą tarnybą, jis atliko karinę prievolę karo mokykloje, ją baigęs jaunesnio leitenanto – aspiranto laipsniu. Antrojo Pasaulinio karo audra ir 1940 metų bolševikinė okupacija tapo Jono Odisėjos pradžia, bet nepalaužė jo meilės ir išpareigojimo tėvynei. Kaip tautininkų veikėjas ir žurnalistas, kad išvengtų persekiojimų, jis su savo bičiuliu Stepu Mackevičiumi per taip

vadinamą "žalią sieną" pabėgo į Vokietiją. Nepasitenkinęs pabėgėlio statusu, jis įstojo į Kazio Škirpos fronto apmokymo būrį ir grįžo į Lietuvą, vokiečių kariuomenei išvijus sovietų armiją. Deja, kaip Vilniaus administracijos narys ir veiklus patriotas, Jonas Čiuberkis 1943 metų pradžioje buvo Gestapo suimtas ir nugabentas į Stut-

kų pagrindžio veikėjams pabėgti į Švediją. Oficialiai užsiregistravęs, jis lengvai pritapo prie gyvenimo Lenkijoje ir gavo darbą kaip krautuvų ir malūnų inspektorius. Bet širdis jį traukė lietuvių link... Per Čekoslovakiją perbėgęs į Vokietiją, jis Tuebingene susitiko su lietuviais, išitraukė į tautininkų veiklą ir rašė pabėgėlių spaudoje.

kurio specialybė yra vaikų kalbos terapija.

Mano asmeniškai ir neužmirštamai brangi pažintis su Jonu Čiuberkiu yra iš 1962–1968 metų laikotarpio, kai jis redagavo "Dirvą", tada ėjusių net tris kartus savaitėje. Tai buvo nuostabiai malonus redaktorius, kurio svarbiausias rūpestis buvo palaikyti tamprus santykius su bendradarbiais ir iš jų maloniai, bet primygtinai išreiklauti pastovaus išpareigojimo.

Jono Čiuberčio asmenybė yra ypatinga tuo, kad joje visą gyvenimą dominavo Lietuva, nors jis joje praleido trumpiausią savo gyvenimo dalį. Tai pavyzdys užsienio lietuvių šeimoms, kurios pateisina savo vaikų menką lietuvių kalbos mokėjimą ar dėmesį Lietuvai sakydami, kad tai "aplinkos rezultatas". To išdavoje mažėja lituanistinių mokyklų mokinių skaičius ir spaudos prenumeratos. O prieauglio trūkumą išgyvena jaunimo organizacijos.

Svetimoje aplinkoje gimė ir augo Jonas Čiuberkis, patį jautriausią savo brendimo laikotarpį praleidęs ne Lietuvoje, kurioje jis išgyveno trumpiau negu Latvijoje, ir po 45 metų Amerikoje iškeliavo į amžinybę. Gyvenęs tarp trijų tėvynių, jis visa širdimi mylėjo tikrai vieną: Lietuvą. Giliame liūdesy liko žmona Regina, dukros Ilona ir Danutė, ir sūnus Arūnas bei keturi vaikaičiai, bet jo liūdi ir visi, jį pažinoję. Spalio 24 dienos ryte, po gedulingų pamaldų Dievo Motinos parapijos šventovėje, karstą į Visų Sielų kapines palydėjo automobilių vilkstinė. Padėję gėles ant Jono Čiuberčio karsto ir pasimeldę, sugiedojome Lietuvos Himną. Tebūnie jam lengva Amerikos žemelė...

Gedulingas mišias už a.a. Joną Čiuberį aukoja Dievo Motinos parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, SJ. V. Bacevičiaus nuotr.

thofo koncentracijos lagerį, kurį 1945 metų kovo 13 dieną "išlaisvino" raudonoji armija, po to sadistiškai varginusi buvusius kalinius, bet apskrusis Jonas sugebėjo pasprukti. Pucke jis susitiko su buvusiais kaliniais, kun. Stasiu Yla ir vėliau dėmėtosios šiltinės auka tapusiu kun. Alfonsu Lipniūnu. Jonas virš metų blaškėsi Lenkijoje, bet ir ten nenuleido rankų, palaikė ryšius su Lietuvos partizanais ir padėjo len-

Apsigyvenęs Reutlingeno stovykloje, Jonas susipažino su žavia geltonplauke Regina Steikūnaite, su ja susituokė, 1949 metais emigravo į Ameriką ir apsigyveno Clevelande. Jiedu išaugino ir išmoksmino dvi dukras – Danutę Grigaliūnienę ir Iloną Schmid, ir sūnų Arūną, kurį pažįstame kaip talentingą aktorį, bet

A. a. Jonas Čiuberkis paskutiniaisiais gyvenimo metais.

ninkas Jurgis Malskis ir "Dirvos" redaktorius dr. Anicetas Bundonis.

Velionio šeima man suteikė garbę prašydama, kad nušviesčiau velionio asmenį, kaip jis neišryškėja oficialiose biografijose. Jo dukra Danutė Gragaliūnienė man atvežė nuorašą paties velionio į magnetofono juostą įkalbėtos jo gyvenimo istorijos, kurioje išskyla nepalaužiama Lietuvos patrioto dvasia, stebuklingai subrandinta ne lietuviškoje aplinkoje. 1914

Karstas su a.a. Jono Čiuberčio palaikais įnešamas į Dievo Motinos šventovę. V. Bacevičiaus nuotr.

A.†A. JONUI ČIUBERKIUI

mirus, jo žmonai REGINAI, dukroms DANUTEI ir ILONAI su šeimomis, ir sūnui ARŪNUI reiškiame gilią užuojautą

*Liuda ir Vincas Apaniai
Aleksandras Petrauskis
Joana Račilienė
Aleksandra ir Pranas Razgaičiai
Eufemija ir Balys Steponiai*

A.†A. JULIUI STANKUI

mirus, liūdesio valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą tėveliams, broliui VIKTORUI ir artimiesiems

*Romas ir Dana Sakalai
Vero Beach, Florida*

Vladas Vijeikis

DIENOS TEMOMIS

Kaip žinia Chicagoje lankėsi buvęs Lietuvos komunistų partijos generalinis sekretorius, kuris šiuo laiku vadinamas prezidentu. Atsivežė dovanų. Medalių ir kryžių. Jis turbūt kišenes jų pripildęs vaikšto, nes labai dažnai ir visiems dalina.

Taigi davė dviem. Labai nuolankiai priėmė, o vienas bu-vo parengęs ilgą kalbą. Neleido kalbėti, tad žmona "Drauge" atpyškino. Jis dėkojo netik savo vardu, bet ir tų iš kurių jokio įgaliojimo neturi.

Kai dėl įgaliojimų, tai dabar mada kalbėti tautos vardu. Adolfas pirmasis pridūrė visokių šunybių, o Adolfas antrasis tautos vardu atsiprašė. Kas jį įgaliojo? Jis net nerinktas. Gal rytoj bus išmestas ir užmirštas. Bet jau tokia mada.

Klausiu savo draugą Florijoną:

– Ar buvai taip vadina mo prezidento sutikime?

– Nebuvau, – rūščiai atsakė Florijonas, – Šimto dolerių norėjo. Chicago generalinis konsulas tegul rengia ir moka. Jis tarnautojas. O aš nesu Lietuvos pilietis. Dabartinė valdžia man pilietybę atėmė. Tad ko gi man eiti įteigti jis ne mano prezidentas.

– Florijonai, reikėjo nueiti. Gal kokį medalį būtų gavęs.

Čia Florijonas taip išreiškė savo mintis tokiais žodžiais, kad bijau pakartoti. Pagaliau baigė:

– Viešpatie, tu gelbėjai latrą nuo kryžiaus. O kas išgelbės kryžių nuo latro? Čia ne mano žodžiai, bet labai tinka šiems įvykiams.

Tegul jie gauna kryžius ir medalius. Bet kodėl man neduoda kas man priklauso. Nereikia man kryžių nei medalių. Net neimčiau, kad ir duotų. Bet kur mano pilietybė? Kur mano pasas? Man sako, kad turiu atstatyti Lietuvos pilietybę. Reikalauja dokumentų, kurių aš

neturiu. O kaip apie tuos dabar valdžios kėdėse sėdinčius? Tie kurie buvo Sovietų sąjungos piliečiai? Jiems nereikia atstatinėti?

Florijonas buvo įtužęs. Šiek tiek nusiraminęs pridėjo.

– Man svetima Amerika duoda ir pasą ir pilietybę, o mano tėvynė daro užtvaras, kurių negaliu perlipti. Kaip tu tą supras?

Klausimas buvo labai keblus ir pasistengiau nukreipti pokalbio temą kita kryptimi.

BIZNIAI

Smulkus pranešimas iš Lietuvos sako, kad Lietuvos konsulas buvo pašalintas todėl, kad nepirko namo New Yorke iš Velonskio. Tai tas pats Velonskis, kuris perskraidino savo sūnų per Atlantą, būk tai pagerbiant Dariaus ir Girėno skridimą. O skrido su didžiuliu lėktuvu, kurį vairavo prityręs lakūnas. Paskui buvo girdima, kad tas pats Velonskis pardavė Lietuvos prezidentui lėktuvą, kuris neskrenda. Kas dar bus sugalvota? Kai kas labai moka daryti biznius.

DEŠIMTUKAI

Amerikos istorijoje teko skaityti, kad milijonierius Rokefeleris dalino vaikams dešimtukus. Jam tas suteikė daug malonumo. Mat turbūt, galvojo, kad atiduoda savo dalį, kurią išplėšė iš amerikiečių. Dabartinis Lietuvos prezidentas taip pat dalina medalius, kryžius, kurie kažin ar vertesni už Rokefelerio dešimtuką. Nors jie blizga lygiai taip pat. Tik gaila Vyties kryžiaus, kuris taip skausmingai niekinamas.

Šia proga labai noriu paklausti, kiek Sovietinių medalių, ordinų yra gavęs Lietuvos komunistų partijos generalinis sekretorius? Jų jis neprisėga prie savo atlapo, kada atkeliauja į Chicago. O būtų įdomu. Sovietinėm žvaigždėm pasipuošęs, dalina Vyties kryžius. Vaizdas įdomus, bet kraupus.

Clevelande koncertavo muzikantai ir daininkai iš Lietuvos. Jie rugsėjo 17 d. Dievo Motinos parapijos salėje surengė koncertą "Lietuviška gegužinė". Nuotraukoje: daug plojimų susilaukusi Kuržėnų kaimo V.Bacevičiaus nuotr.

(Atkelta iš 2 psl.)

ekonominį regiono bendradarbiavimo planą, į kurį kvietė įsijungti šiaurinės Afrikos šalis. Neabejojama, kad JAV prisidės savo lėšomis, tačiau kviečiamos prisidėti ir turtingosios arabų šalys. Siūloma plėsti prekybą, turizmą, pasikeitimą specialistais ir darbo jėga. Izraelio taikos sutartis su Jordanu daug prisidėjo paskatinti ir kitas arabų šalis pripažinti Izraelio egzistenciją. Maroko konferencijoje dalyvavo net aštuoni Izraelio kabineto ministrai.

• Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev pasiūlė Jungtinių Tautų Saugumo taryboje planą nustatyti tvarkaraštį, kada turėtų pasibaigti Irakui paskelbtos ekonominės sankcijos. Irakas už tai pripažintų Kuwaito sienų neliečiamumą, pažadėtų niekad Kuwaitui negrasinti, nevadinti tos valstybės Irako 19-tąja provincija. JAV atsisakė paremti Kozyrevo planą, atsisakė atšaukti sankcijas. "New York Times" rašė, jog Amerikos politika yra priversti irakiečius badauti, kol jie nuvers savo dabartinę Saddamo Husseino vadovaujamą vyriausybę.

• Spalio 28 ir 29 Bosnijos kariuomenė pradėjo ofensyvą prieš Bosnijos serbus. Daug serbų pabėgo, civilius

Iš visur apie viską

išvežė serbų ginkluotos jėgos. Musulmonų kariuomenė išvadavo 20,000 gyventojų turintį Bosonska Krupa miestą. Bosnijos serbų vadas Radovan Karadžić pasakė: "Mūsų priešai nori karo, tai jie ir turės karą. Čia mūsų žemė ir ji tokia liks per amžius". Laukiama naujų puolimų Sarajeve ir jo apylinkėse.

• JAV karo lėktuvai lapkričio 1 d. Kuvaite suruošė parodomuosius manevrus. Šimtas įvairių rūšių bombonesių puolė dykumos ruožą, sukėlė daug dulkių ir triukšmo.

• Rusijos Sibire ore susidūrė du privatūs lėktuvai, žuvo 26 žmonės. Vienas lėktuvas buvo perkrautas, vežė 4 automobilius ir 12 tonų žuvies.

• Popiežius Jonas Paulius II spalio 30 paskelbė 30 naujų kardinolų. Jų įvedimas bus lapkričio 26 d. Tarp naujųjų kardinolų yra Detroito ir Baltimorės arkivyskupai, vienas albanas, vienas gudai, vienas čekas. Jauniausias kardinolas bus 49 metų Sarajevo arkivyskupas Vinko Puljič.

• Vokietijoje balsuotojai suteikė naują mandatą kanclerio Helmuto Kohl'io koalicijai. Naujojo parlamento (bundestago) žemuosiuose rūmuose su 672 vietom kancleris turės 341 vietą. Krikščionių demokratų partneriai Laisvieji demokratai 1990 m. rinkimuose laimėjo 79 vietas, o šiemet gavo 47. Savo atstovų skaičių padidino Žaliųjų partija, turėjusi 8 atstovus, o dabar gavusi 49. Demokratinio socializmo partija, (buvę komunistai) turėjo 17 atstovų, dabar turės 30. Partija vien Berlyne laimėjo keturias vietas. Kancleris Kohl pareiškė po rinkimų, kad svarbiausias jo uždavinys bus užbaigti vokiečių sujungimą ir žengti svarbų žingsnį į Europos suvienijimą.

• Prancūzijos premjeras Edouard Balladur buvo lai-

komas stipriu kandidatu į valstybės prezidento vietą, tačiau paskutiniu metu jį ištiko keli nemalonumai. Jo vyriausybės ryšių ministras sėdi kalėjime už kysių ėmimą, pramonės ministras įveltas į kelis skandalus, dar keturi ministrai kaltinami įvairiais prasižengimais, vidaus reikalų ministras susikirto spaudoje su užsienio reikalų ministru. Visa tai pakenkė premjerui. Prancūzų spauda rašo, kad dešiniųjų partijų susiskaldymas paskatino prancūzus balsuotojus išrinkti prezidentu socialistą. Taip jau įvyko 1981 ir 1988 metais. Taip gali įvykti ir 1995 m. pavasarį.

• Panašūs nemalonumai ištiko ir Italijos premjerą Silvio Berlusconi. Bandydamas praveisti balansuotą biudžetą, jis palietė gerai organizuotus italų pensininkus, prašneko apie pensijų mažinimą, apie lėšų sveikatos reikalams karpymą. Tas sukėlė demonstracijas, protestus spaudoje. Prisidėjo tai, kad premjero leidžiama spauda ir trys televizijos stotys išėjo ginti premjero, išėjo prieš jo politinius priešus.

• Washingtone prie Baltųjų Rūmų buvo suimtas 26 metų amžiaus Colorado gyventojas Francisco Martin Duran. Jis pradėjo šaudyti į Baltuosius Rūmus iš neseniai pirktos karinio automatinio šautuvo. Jo automobilyje buvo rastas dar vienas šautuvas. Jis buvo išmestas iš kariuomenės 1991 m. ir kalinamas kariuomenės kalėjime tris su puse metų. Dabar aiškinami jo šaudymo į prezidento būstinę motyvai. Dalyvauja ir protinių ligų specialistai.

• Vokietijos parlamentas paskelbė įstatymą, kuris baus tuos, kurie kalba, kad jokio žydų žudymo niekad nebuvo. Už tokį paneigimą bus baudžiama iki 5 metų kalėjimo.

Clevelando Apylinkės Lietuvių Bendruomenė kviečia visus į ruošiamą VAKARONĘ

Programoje

ANTRAS KAIMAS,

atvykstantis iš Chicago.

**Vakaronė įvyks Dievo Motinos Parapijos Salėje
Šių metų lapkričio 12 d., šeštadienį, 6:30 v. vakare.**

Vietos numeruotos. Įėjimas auka 10, 8 ir 6 dol.

Vaikams iki 12 m. nemokamai

LIETUVOS VYČIŲ VIDURIO CENTRO RAJONO SUVAŽIAVIMAS IR MALDOS KELIONĖ

Šių metų spalio 7-9 d., Lietuvos Vyčių 102 kuopa, veikianti Detroito prie šv. Antano parapijos, globojo L.V. Vidurio Centro Rajono suvažiavimą ir Maldos kelionę. Suvažiavime dalyvavo 50 vyčių iš 7 kuopų – iš Pennsylvanijos, Ohio ir Michigano valstijų.

Spalio 7 d., penktadienį įvyko susipažinimo vakaras Hampton Inn viešbutyje, Dearborn, MI. Priėmimo dalyvavo gražus būrelis svečių ir vietinių vyčių. Jonas Stanievičius ir Juozas Aukštakalnis grojo smuiku ir akordeonu. Pralinksmino ir pradžiugino visus; net dalyviai ne tik bendrai dainavo bet ir šoko!

Spalio 8 d., šeštadienį, vyko posėdis. Prieš pradedant posėdį, 102 kuopos pirmininkas Lawrence Hoffner sveikino visus atvykusius, sukalbėjo maldą ir pristatė Vidurio Centro Rajono pirmininkę Lillian Petravičiū. Sekė valdybos narių pranešimai, kuopų, pranešimai ir ateities darbų svarstymai. Buvo nutarta kad 1995 m. Pavasario Seimas / kėgliavimo turnyras įvyks gegužės mėn. 19-21 d. Southfield, MI. ir jį globos L.V. 79 kuopa, veikianti Dievo Apvaizdos parapijoje.

Tim Baibak, komiteto pirmininkas, pranešė apie pasirašymus 82-ajam seimui, kuris įvyks rugpjūčio 9-13 d. Detroito.

"Pagalba Lietuvai" vadovas, Robertas S. Boris pranešė, kad 1995 m. vėl bus ruošiamas "George Perles Golfo turnyras", nes įvykęs šiais metais buvo sėkmingas ir pelningas. 16-tas talpintuvas jau ruošiamas siuntimui į Lietuvą.

Po to buvo renkama Vidurio Centro Rajono Valdyba. Rinkimams vadovavo L.V. Centro Valdybos I vicepirmininkas Tom Bruzga. Į naują 1994-95 valdybą išrinkti: Dvasios vadas – kun. Gediminas Kijauskas, pirmininkė – Lillian Petravičiū, I vicepirm. – Regina Juškaitė, II vicepirm. – Brian Johnson, III vicepirm. – Elena Mikalauskas, sekretorė – Donna Bunikis, išdininkas – Tom Bruzga, Sargent at-arms – Tim Baibak, Ruth Gzauskas, Lietuvos reikalų – John Baltrus, Kultūros komitetas – Violet Panavas, Ritualų komitetas – Agatha Bender, Trustees – Dolly ir Tony Oberaitis, Ryšininė su visuomene / "Vytis" – Andrea Baltrus. Uždarymo posėdžio maldą sukalbėjo pirm. Lillian Petravičiū, sugiedotas Vyčių himnas.

2 v. p.p. – išvyka į Frankenth, MI. atšvęsti "Octoberfest" ir pasidomėti bei pasidžiaugti gražiu bavarisku miesteliu ir rudeniškos gamtos grožiu.

Spalio 9 d., sekmadienį, 10:30 v.r., šv. Mišios šv. Antano bažnyčioje, su Vėliavų įnešimu. Prieš pradedant mišias, Ievutė ir Joe Aukštakalniai ir Joe Guerriero buvo apdovanoti trečiu laipsniu. Šv. Mišios buvo aukojamos už gyvus ir mirusius Vyčius. Mišių metu giedojo muz. Stasys Sližys ir parapijos choras. Skaitinius skaitė Matas Baukys. Šv. Mišias atnašavo kun. klebonas Alfonsas Babonas, jam koncelebravo kun. Walter Stanievičius. Jautrų ir gražiai pritaitytą pamokslą pasakė kun. Babonas. Auką prie altoriaus nešė Vidurio Centro Rajono pirm. Lillian Petravičiū, 79 kuopos pirm. Margaret Dapkus

ir 102 kuopos pirm. Lawrence Hoffner. Po šv. Mišių nauja 1994-95 Vidurio Rajono Valdyba, kun. Alfonsui Babonui ir kun. Walter Stanievičiui vadovaujant, davė priesaiką. Sugiedotas Vyčių himnas ir išneštos vėliavos.

12 v. p.p. parapijos sveikinimo vyko vaišės. Donna Bunikis pristatė garbės stalą: Kun. kleb. Alfonsą Baboną, kun. Walter Stanievičių, Centro Valdybos Narius – I vicepirm. Tom Bruzgą, II vicepirm. Robert A. Martin, III vicepirm. Prancišką Petkuvienę, Vidurio Centro Rajono pirm. Lillian Petravičiū, "Pagalba Lietuvai" vadovą ir garbės narį Robertą Borisą ir ryšininę su visuomene Reginę Juškaitę. Taip pat buvo pristatyta seselė Aušra Garliauskaitė, kuri lankosi pas savo tėvelius Stasį ir Erną Garliauskus. Seselė Aušra yra mokytoja "Saulės" mokykloje Utenoje. L.V. ją apilankė pereitais metais, kai vyko ekskursija į Lietuvą. Ji padėkojo visiems už maldas, aukas ir dovanas jai, mokyklai ir vienuolynui. Kun. Walter Stanievičius sukalbėjo maldą prieš pietus. 1:30 v. p.p. vyčiai vyko į istorinę šv. Onos bažnyčią – seniausią bažnyčią Detroito apylinkėje. Buvo šv. Sakramento palaiminimas, kurį atliko kun. Alfonsas Babonas. Buvo prisiminti visi mirusieji Vyčiai, išvardinant jų pavardes, uždegant žvakes ir sukalbant maldas jų šviesiam prisiminimui.

Didelis būrys vyčių buvo apdovanoti specialiu Vidurio Centro Rajono medaliu.

Apeigos baigtos kun. Babono maldą ir Angelų sargų, kad visi saugiai grįžtų į savo namus. Jis tarė sudiev ir iki pasimatymo 82-jame seime Detroito, 1995 m. rugpjūčio 9-13 d.

Per šį suvažiavimą užsiregistravo 16 vyčių dalyvauti 82-ame seime.

Regina Juškaitė

"LITUANICA" BAIGĖ PIRMENYBES

"Lituanicos" futbolo komanda spalio 23 d. sužaidė paskutines pirmenybių rungtynes rudens rate, nugalėdama vokiečių "Fortunos" vienuolikę 4-2. Tai buvo vieningas "Lituanicos" laimėjimas šiame sezone rungtyniaujant aikštėje (viena pergalė jai atiteko be žaidimo, kuomet neatvyko varžovų komanda. Iš 8 rungtynių laimėti 5 taškai (dvi pergalės, vienos lygiosios) Taigi laimėjimas, palyginus, kuklus, tačiau į sezono pabaigą komanda jau rodė atsigavimo ženklų, o

paskutinėse rungtynėse sužaidė visai gerai.

Dabar "Lituanicos" laukia žiemos pirmenybės salėje, kurios prasidės 1995 m. sausio 8 d. Reikia manyti, kad tada komanda dar geriau pasirodys.

Sezono užbaigimui, kaip ir kiekvienais metais, "Lituanica" turės šaunų balių, kuris įvyks lapkričio 19 d. 7 val. vak., Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Iš anksto galima rezervuoti vietas, skambinant Laimai Glavinskienei – 708-323-6302.

DARIAUS KASPARAIČIO PROBLEMOS

Nacionalinės ledo ritulio lygos (NHL) New Yorko ISLANDERS komandoje, jau antri metai, gynėjo pozicijoje žaidžia Darius Kasparaitis. Su juo, gan ilgą pasikalbėjimą turėjo žurnalistas Remigijus Kazilionis ("Lietuvos aidas", 1994 m. rugsėjo 23 d.). Darius jam atvirai išsipasakojo ir prisipažino, kad jis turi problemą dėl alkoholio.

Jis nesąs tikras alkoholikas, kaip kad tie, kurie nei vienos dienos negali be alkoholio apsieiti. Jis geria nedažnai. Problema esanti ta, kad pradėjęs gerti nebeturįs jėgų sustoti. Po to pridaras įvairių kvailysčių, o ir su pinigais nebesiskaito. Neblai viame stovyje būdamas, dideliu greičiu lekia su mašina. Buvo kelių policijos suėmimai. Laukiąs teismo. Manas už bausmę, kurį laiką turės, kaip "Community Service", dirbti su vaikais.

D. Kasparaitis jau spėjus įsitikinti, kad piktnaudžiaudamas alkoholiu, didele žala daręs ne tik sau, savo artimiesiems, bet ir jo žaidimo lygis ant ledo sumenkėjo. Pirmaisiais metais jo žaidimas buvęs vertinamas 100 procentų, o antraisiais, jau tik 50.

Dabar Darius esąs pasi-

ryžęs alkoholio visai nebe naudoti. Jis alkoholio nesąs ragavęs jau nuo gegužės mėnesio. Lankąs "Alcoholic Anonymous" susirinkimus.

Pagal dabartinį kontraktą su ISLANDERS, per metus, jis gaunąs 475 tūkstančius dolerių. Šių metų gale, su dabartine komanda, jo kontraktas baigiasi. Po to, jis galės kontraktą su jais pratęsti, arba pereiti žaisti (toje pačioje lygoje) į kitą komandą.

Jeigu patenkins mane kontrakto sąlygos, sako Darius, norėčiau pasilikti ir žaisti su "Islanders". Dėl kontrakto tarsis mano agentas, o kaina turėtų sukti apie vieną milijoną dolerių.

Į žurnalisto klausimą, jeigu jis turėtų laiko, ar norėtų atstovauti Lietuvos ledo ritulio rinktinei, atsakė jog jam būtų malonu, kuriose nors rungtynėse, jiems padėti.

Pasakė, kad jeigu jis taps "bagotu", tuomet bandys ką nors gero padaryti Lietuvos ledo ritulio sportui, panašiai kaip kad ir Marčiulionis daro krepšiniui. – Bandyčiau padėti vaikams, kurie žaidžia ledo ritulį, pasakojo Darius.

Reikia palinkėti, kad Darius Kasparaitis pasveiktų, greit taptų turtingas ir savo ketinimus galėtų įgyvendinti.

P. Palys

PENKTOSIOS PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS

Kaip jau žinoma, V-sios pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės įvyks 1995 m. liepos 30 – rugpjūčio 5 d., Lietuvoje, išskyrus kalnų (alpinistinių) slidinėjimą.

Š.m. liepos 4 d. Vilniuje įvyko V-jų PLSŽ-nių Organizacinio K-to posėdis, kuriame dalyvavo ir išeivijos sportinių organizacijų atstovai. ŠALFASS-gą atstovavo: Audrius Sileika – ŠALFASS-gos C.V-bos pirmininkas, Mindaugas Leknickas – ŠALFASS CV-bos pirmininko pavaduotojas, Sigitas Krašauskas – ŠALFASS CV sekr., Vitas Rugienius – Detroito LSK Kovo vicepirm. ir Rimantas Dirvonis – Chicago ASK Lituanicos pirm.

Posėdžio dalyviai buvo supažindinti su V-jų PLSŽ-nių formatu. Žaidynės numatomos vydyti net 25-se sporto šakose. Vyko diskusijos dėl žaidynių bendrųjų ir paskirų sporto šakų nuostatų. Galutiniai sporto šakų nuostatai bus pateikti iki 1995 m. vasario 15 d.

Kalnų slidinėjimo varžbas nutarta vykdyti Kanadoje. Planuojama – 1995 m. vasario 23, 24 & 25.

ŠALFASS-gos išvyką į V-sias PLSŽ-nes ruošiamas atskirai iš JAV-bių ir atskirai iš Kanados.

JAV-bių išvykos komiteto pirmininkas yra: Algis Rugienius, 3620 Burning Tree Dr., Bloomfield Hills, MI 48302-1511. Tel. 810-642-7049. Fax – tas pats.

Kanados išvykos k-to pirmininkas: Mindaugas Leknickas, 141 Blyth Cresc., Oakville, Ont. L6J 5H5. Tel. 905-844-7000.

Išeivijos sporto darbuotojams pareiškus nepasitenkinimą dėl Lietuvoje rengiamos išleisti Lietuvos Sporto Istorijos knygos išeivijos skyriaus turinio, susitarta, kad išeivijos skyrius bus perredaguojamas. Šį darbą atlikti sutiko ŠALFASS-gos C.V-bos sekr. Sigitas Krašauskas.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiams siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

PINIGAI pervedami DOLERIAIS

papigintomis kainomis. Mažiausia suma – \$50

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98

55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiimsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGOS Tel. 312-436-7772

CLEVELANDE ir apylinkėse

RUSDENS FESTIVALIS

Lapkričio 13 d. sekmadienį Clevelando Šv. Jurgio parapija rengia Metinį rudens festivalį ir kalakutų loteriją. Festivalis prasidės po 10:30 val. Mišių ir baigsis apie 4:00 val. p.p. Ten bus įvairių kiekių kiekvienam. Didžiojoje 2,400.00 loterijoje bus traukiami laimėjimai, veiks laimės ratai, kur daugelis galės laimėti vieną iš 40 kalakutų Padėkos dienos šventei arba kitus laimėjimus. Visi clevelandiečiai yra laukiami šioje šventėje, kur bus proga išbandyti savo laimę ir pabendrauti su seniai matytais bičiuliais.

Ger.J.

SKIEPAI NUO GRIPO

Ši rudenį Clevelando Šv. Jurgio parapijoje vėl bus nemokamai skiepijami nuo gripo parapijiečiai ir bičiuliai. Lapkričio 5-6 d. savaitgalį po kiekvienų Mišių bus skiepama. Vyresnio amžiaus žmonės ir tie, kurie serga chroniškėmis ligomis arba dirba skaitlingų žmonių aplinkoje, yra skatinami pasiskiepyti. Parapija yra nepaprastai dėkinga jos geradariams – Dr. Antanui Bacevičiui ir Dr. Linui Vaitkui už šią jų paslaugą.

Ger.J.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus. Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į **Atlantos** Clevelando skyrių, Jūsų namuose galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1994 M.

- LAPKRIČIO 12 d. Humoro vakaras ANTRAS KAIMAS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.
- LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.
- LAPKRIČIO 19 d. L.K. Ramovės Lietuvos Kariuomenės Atkūrimo Minėjimas
- GRUODŽIO 10 d. Susikau-pimo diena–rekolekcijos įvyks šeštadienį, gruodžio 10 d. Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rekolekcijų vadovas – kun. J. Vaišnys, S.J. iš Chicagos.
- GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje pradž. 9:30 v.v.
- GRUODŽIO 25 d. Tradiciniai Kalėdiniai Jaunimo šokiai, Lietuvių Namuose.

IEŠKOMAS VIENO MIEGAMOJO BUTAS

Žema kaina. Gyventojas talkintų prie namų priežiūros ir remonto. Skambinkite: 486-8692

1995 M.

- KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.
- KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "RESERVE RAFFLE", ECT., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – Dievo Motinos parapijos salėje

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties išskilmių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

A.† A. ZIGMAS JAKULIS

iš Marijampolės kalėjimo išsivadavo ir visą vokiečių okupacijos laiką dirbo Kalvarijoje.

1944 m., artinantis frontui, pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. su žmona d. gydytoja Eugenija Bagdonavičiūte (Jakuliene) ir dviem sūnumis - Eugenijum ir Marium atvyko į New Yorką, Amsterdam, o 1953 m. apsigyveno Clevelande.

1992 m., beveik keturiasdešimt metų pragyvenęs Clevelande, Z.JAKULIS grįžo atgal į tėvynę. Apsigyveno Marijampolėje pas seserį Stasę Stakišaitienę. 1944.06.27, po trumpos ligos, Zigmantas JAKULIS paliko šį pasaulį.

Liūdi sūnus Eugenijus su žmona Patricija ir anūkės Andrėja, Regina ir Danutė, o taip pat sūnus Marius, anūkės Ilona ir Leila su mama Jūrate.

1994 m. birželio 27 d., Vilniuje, "Raudonojo kryžiaus" ligoninėje, mirė Zigmantas JAKULIS, gimęs 1905 m. balandžio 30 d. Gervėnų kaime, Seirijų valsč.

1927 m. jis baigė Lietuvos Žemės ūkio akademiją Dotnuvoje. 1936 m. buvo išrinktas Alytaus miesto burmistru ir tas pareigas ėjo iki rusų okupacijos. 1940 m. buvo areštuotas. Prasidėjus karui

PADĖKA

A.† A.
Inž. LEONIDUI NAGEVIČIUI,

Plieno Korporacijos nariui, mylimam vyrui ir tėvui, 1994 m. rugsėjo mėn. 23 d. amžinybėn išėjus, liekame dėkingi visiems, kurie mus liūdesio valandoje guodė ir mums padėjo. Ypač dėkingi šv. Jurgio parapijos, Clevelande, klebonui kun. Juozui Bacevičiui už ligonio lankymą namuose, už nakties metu skubų atvykimą ir suteiktą paskutinį patarnavimą, už maldas laidojimo namuose, už šv. Mišias parapijos šventovėje, už palydėjimą į Visų Sielų kapus. Dėkojame laidotuvių Namų Jakubs and Son Direktoriams ir personalui už nuoširdų patarnavimą. Dėkojame karsto nešėjams: Algimantui Budriui, Pat McGuire, Juozui Miglinui, Gintarui Petukauskui, Romui Plodžinskui ir Algiui Urbaičiui.

Dėkojame DLK Birutės D-jos Clevelando skyr. pirmininkei Jadvygai Budrienei už tartą žodį ir pagalbą, o Birutietėms už pyragus. Ačiū "Gintaro" valgyklai už skubiai suorganizuotus gerus priešpiečius. Dėkojame giminėms atvykusiems iš Toronto, ypač seseriai Janinai Pilipavičienei, pasilikusiai ilgesniam laikui su mumis.

Dėkingi visiems už dalyvavimą laidojimo, už išreikštą užuojautą žodžiu ir raštu.

Liūdinti žmona Liongina
ir sūnus Algirdas

A.† A.

Leitenantui TADUI JURCIUI

mirus, Jo žmonai MARAI, giminėms ir artimiesiems reiškia kuo nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdi

Povilas Bobickas

Naujausios žinios iš Lietuvos trumpai

Spalio 31 - lapkričio 2 Lietuvoje lankėsi Europos krikščionių demokratų Sąjungos (EUCD) delegacija. Šios EUCD komisijos, besirūpinančios krikščioniškosios demokratijos partijomis Vidurio ir Rytų Europos kraštuose misijos tikslas susipažinti su Lietuvos krikščioniškosios demokratijos, jų politine veikla, problemomis, įvertinti krikščionių demokratų politinį svorį visuomenėje. Svečiai susitiko su Seimo pirmininku Č. Juršėnu, užsienio reikalų ministru P. Gyliu, opozicijos lyderiu V. Landsbergiu, LKDP frakcija Seime, Vilniaus Arkivyskupu metropolitu A.J. Bačkui.

Surengtoje spaudos konferencijoje svečiai pažymėjo, jog Lietuvoje pastebimi demokratinės visuomenės bruožai. Viena svarbiausia priešlaikų integruotis į Europos struktūras jie laiko Lietuvos žmones - kvalifikuotus specialistus bei patyrusius politikus, - kuriuos pavadino didžiausiu šalies turtu. Taip pat buvo išreikšta nuomonė, jog Europos krikščionys demokratai norėtų kuo greičiau matyti Baltijos valstybes tarp NATO narių.

EUCD teikia pirmenybę tiesioginiams kontaktams su Vidurio ir Rytų Europos giminių partijų atstovais ir pasisako už greitesnį šio re-

giono integravimąsi į Europos Sąjungą. LKDP yra pilnateisė EUCD narė.

Spalio 30 užsienio reikalų viceministras A. Januška, komentuodamas Didžiosios Britanijos laikraštyje pasirodžiusį pareiškimą dėl sąlygų, kurios gali būti iškeltos Baltijos valstybėms norint tapti asocijuotomis Europos Sąjungos narėmis, išreiškė nusistebėjimą, kad Europos Sąjungą "galėtų pateikti receptą, kaip laisvos Baltijos valstybės gins savo nacionalinio saugumo interesus".

Laikraštyje "The Independent" buvo parašyta, kad Europos Sąjungos užsienio reikalų ministrai, svarstydami Baltijos valstybių asocijuotos narystės klausimą, šioms valstybėms kaip sąlyga gali iškelti neutraliteto politikos, kokios iki šiol laikėsi Suomija, nustatymą.

Lapkričio 2 į Lukiškių kalėjimą buvo atgabentas žinomas Lietuvos verslininkas A. Stašaitis. Jis Lietuvos ekonominės policijos pareigūnų buvo suimtas Maskvoje praėjusį šeštadienį.

A. Stašaitis suimtas po to, kai Liepos 25 neatvyko į teismą, kuriame buvo nagrinėjama byla dėl vienos iš jo vadovaujamų firmų mokesčių nemokėjimo. Nors ir bu-

vo parašęs pasižadėjimą neišvykti iš Lietuvos, nuo to laiko jis gyveno Maskvoje.

A. Stašaičiui iškelta dar viena byla dėl neteisėtų valiutinių operacijų, kurias vykdė bendra Lietuvos ir JAV įmonė "Balticum". Pasak ekonominės policijos pareigūnų, jokie finansinės apskaitos dokumentai šioje firmoje nebuvo rašomi. Jie sako, jog panaši padėtis ir kitose A. Stašaičiui priklausančiose draudimo kompanijose "Sveikuoliai" ir "Tukana".

Lapkričio 3 pradėta nagrinėti civilinė byla dėl premjero A. Šleževičiaus garbės ir orumo gynimo. Jis padavė į teismą opozicijos lyderį V. Landsbergį už tai, kad pastarasis, aptardamas referendumo rezultatus, rugpjūčio 28 dieną per radiją transliuotoje spaudos konferencijoje, kalbėdamas apie įmonei "Vilanta" priklausančios "Literatų svetainės" privatizavimą, pasakė: "kas gali panegti, kad jis (A.Š.) gal porą šimtų tūkstančių turi už tai". Mat premjeras savo parašu patvirtino "Vilantos" perregistravimo į akcinę bendrovę teisėtumą.

Pirmasis teismo posėdis ilgai neužtruko V. Landsbergį atstovavusiems advokatams V. Barkauskui ir I. Kaganui paprašius, kad teismas iš Vyriausybės, Valstybės kontrolės departamento, Vilniaus miesto valdybos išreikalautų dokumentus susijusius su "Vilantos" privatizavimu bei registracija. Dėl šios priežasties teismas nusprendė bylos nagrinėjimą atidėti vėlesniam laikui.

V. Landsbergis šią bylą vertina daugiau kaip principinę bylą apie privatizavimo metodus. Anot jo, kai kurių byloje esančių svarbių aspektų nagrinėjimas gali padėti susivokti kokioje visuomenėje gyvename ir kaip taisytinai to gyvenimo ydos. Opozicijos lyderis sako, kad neturėjęs minties tiesiogiai apkaltinti premjerą kažkios sumos pasisavinimu, tačiau premjeras pasielgė neatšargiai ir pasirašydamas tokius popierius sukuria situacijas, kai apie jį galima blo-gai pagalvoti. (E.R.)

★★★★

SAULĖLEIDŽIO
SONETA

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukurta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH 44119

Mūsų mielajam prieteliui, kolegai

A. A.
TADUI JURCIUI

mirus, jo žmoną, kolegę DAGMARĄ, seserį SOFIJĄ KIKILIENĘ ir jos šeimą, dukraitę LYDIJĄ JURCYTĘ ir kitus artimuosius, užjaučiame ir netekties skausmu dalinamės.

Vaclovas, Vanda Mažeikai
Mečys, Eleonora Valiukėnai

A.A.

DOMINIKUI VAIČIŪNUI

mirus, jo žmonai STASEI, jos sūnui FELEKSUI su šeima, visiems giminėms ir artimiesiems, reiškiamo šaulišką gilią užuojautą

L. Š. S-gos Išeivijoje
Žalgirio šaulių Kuopa

Brangiai Mamytei

A. A.

ELENAI BRIDŽIUVIENEI

mirus, jo sūnui ROMUI reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą

Ohio Lietuvių gydytojų draugijos
pagelbinis moterų vienetas